

Op te bergen
in de band van
8 februari 2006

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid

gehouden op 25 januari 2006

INHOUD

Opening	3
Mededelingen	4
Vaststelling van de agenda	4
Verslag vergadering 21 november 2005 en lijst van toezeggingen	4
Ingekomen stukken	5
Rondvraag	6
IPO-aangelegenheden	
Statenstuk 2005-214; Bodemsanering provincie Drenthe in landelijk perspectief (werkvoorraad, dekking personele kosten, kwaliteit van de handhaving)	9
Brief van 9 november 2005 inzake het Rapport verplaatsing agrarische bedrijven in het kader van de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid in de zin van artikel 217a van de Provinciewet	11
Brief van 22 december 2005; gemeente De Wolden; nieuwe zandwinning binnen het zoekgebied zoals op de Ontwikkelingskaart 3 (land) van het POP II is aangegeven	18
Brief van 21 december 2005; Concept-provinciaal Meerjarenprogramma voor het landelijk gebied	19
Brief van 15 december 2005; Fietsplan Drenthe	30
Brief van 20 december 2005; Rapport ISV (2000-2004); een onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de besteding van ISV-gelden en de hierop betrekking hebbende brief van 22 december 2005, kenmerk 51/5.7/200500638, Informatie over verantwoording ISV, eerste periode 2000 tot en met 2004	38
Sluiting	44
Toezeggingen: geen	

STATENCOMMISSIE OMGEVINGSBELEID

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 25 januari 2006 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

A. Lanting (VVD, voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
N.B. Bossina (VVD)
A. Haar (D66)
J. Haikens (VVD)
J. Heetebrij (ChristenUnie)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
B. Janssen (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
E. Olij (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
B. Popken (OPD)
J. Slagter (PvdA)
K.H. Smidt (VVD)
M.J. Smit (D66)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
M.P. Turksma (PvdA)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
G. Wieringa (DrentsBelang)
Th. J. Wijbenga (CDA)

Voorts aanwezig:

mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
mevrouw B.J. Wiarda (commissiegriffier)

Met kennisgeving afwezig:

mevrouw M.J. Berkman- de Haan (GroenLinks)
C.D. de Jong (Fractie De Jong)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat de heer Langenkamp mevrouw Berkman vervangt.

3. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER stelt voor om agendapunt 14, de brief van de gemeente De Wolden over de zandwinning, als agendapunt 9a te agenderen.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

Met inachtneming van vorenstaande wijziging wordt de agenda goedgekeurd en vastgesteld.

4. Verslag vergadering 21 november 2005 en lijst van toezeggingen

Mevrouw STOEL merkt op dat zij op de lijst van aanwezigen staat vermeld, terwijl zij niet aanwezig was.

Met inachtneming van vorenstaande opmerking en de wijzigingsvoorstellen zoals deze door de heer Wieringa zijn voorgesteld wordt het verslag goedgekeurd en vastgesteld.

De VOORZITTER stelt voor om naar aanleiding van de lijst van toezeggingen, de punten 4, 9, 10 en 11 af te voeren, aangezien deze toezeggingen al schriftelijk zijn afgehandeld. Verder zal mevrouw Edelenbosch een mondelinge toelichting geven bij toezegging 1, zodat deze ook van de lijst van toezeggingen kan worden afgevoerd. Hetzelfde geldt voor toezegging 12, waar mevrouw Haarsma een toelichting op zal geven.

Mevrouw EDELENBOSCH maakt haar excuses voor het feit dat de beantwoording van toezegging 1 over de besteding van de gelden voor de verbetering van riooloverstorten, zo lang op zich heeft laten wachten. Het gaat hier over een vraag die de heer Popken in een commissievergadering in augustus 2004 heeft gesteld en naar aanleiding van de verslaglegging over de uitgave van gelden in het kader van de Subsidieregeling gebiedsgericht beleid (SGB). De commissie heeft vastgesteld dat er geld zou overblijven voor de verbetering van de riooloverstorten. Dat ging niet alleen over riooloverstorten, maar ook over het verminderen van de ongezuiverde lozingen van hemelwater en huishoudelijk afval in het buitengebied. In die rapportage was opgenomen dat er ongeveer € 600.000,- over was. Dat geld is in andere milieuprojecten van SGB-gebied uitgegeven en er is geen geld teruggegaan. Verder is dat geld vrijgekomen omdat de aanneemsommen beduidend lager waren vanwege de economische neergang. In die situatie kunnen aannemers het allemaal wat goedkoper en dat geld is herbested. In het Drentse Aa-gebied zijn alle 45 riooloverstorten gesaneerd en alle percelen in het buitengebied zijn aangesloten op de riolering. Daarmee loopt Drenthe voorop voor wat betreft de sanering van dergelijke zaken. De problematiek van de riooloverstort is in Drenthe nagenoeg opgelost.

De heer POPKEN merkt op er tevreden mee te zijn dat mevrouw Edelenbosch dit op deze manier heeft afgehandeld.

Mevrouw HAARSMA doet met betrekking tot de woningbouwmonitor de mededeling dat vanaf 26 januari 2006 de woningbouwmonitor van de provincie Drenthe in de lucht is. Zij complimenteert de heer Slagter die zich daar vooral namens de PvdA voor heeft ingezet. Indien de commissie essentiële zaken mist waarvan de commissie vindt dat deze eigenlijk aanwezig zouden moeten zijn, dan hoort spreekster dit graag.

De VOORZITTER stelt voor om de toezeggingen 1, 4, 9, 10, 11 en 12 van de lijst van toezeggingen af te voeren. De overige punten komen, indien zij niet schriftelijk worden beantwoord in de tussentijd, terug op de lijst van toezeggingen.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De heer KUIPER merkt op dat op de lijst van toezeggingen een aantal zaken blijft staan die al voor het zomerreces is aangemeld. Op welke termijn kan hij antwoord verwachten?

De VOORZITTER gaat ervan uit dat het college dat zo snel mogelijk zal proberen. Sommige zaken vragen echter iets meer tijd, maar de afspraak is dat deze zaken zo snel mogelijk worden beantwoord. Ook vandaag zijn er weer zes zaken van de lijst afgevoerd.

5. Ingekomen stukken

Mevrouw HUISMAN wil stuk A7, het stuk over de Zuiderzeelijn en de probleemanalyse die later is ontvangen, op de agenda van de volgende commissievergadering zetten.

De heer SWIERSTRA vraagt om het stuk dat de commissie deze week zal ontvangen over de Zuiderzeelijn hier ook bij te betrekken.

De heer HORNSTRA wil ingekomen stuk A6 in de rondvraag aan de orde stellen.

Mevrouw STOEL wil A8, de beantwoording van de vragen van de PvdA over de uitkomsten van de studie van het Landbouw-Economisch Instituut, op de agenda van de commissievergadering van 8 maart 2006 zetten, omdat de PvdA daarover van gedachten wil wisselen met de overige commissieleden.

De heer WIERINGA wil dat meer ingekomen stukken - en vooral brieven van burgers - naar de commissie komen. Statencommissieleden moeten blij zijn met deze brieven, want hierin ligt de basis om burgers meer bij de provincie te betrekken. Deze brieven moeten niet worden afgedaan door ze voor kennisgeving aan te nemen. Hij wijst in dit verband naar het verslag van het Presidium op 19 december 2005 op pagina 4, punt 11, waar het gaat over de brief van de heer Barkhuis uit Huis ter Heide van 6 oktober 2005. Hoe denken de overige commissieleden dat er moet worden omgegaan met ingekomen brieven van burgers?

De VOORZITTER antwoordt dat het Presidium er niet voor is om regelend op te treden ten aanzien van de vraag aan welke ingekomen brieven de commissie aandacht dient te besteden. Het Presidium legt dit dan ook terug bij de partijen, die zelf horen te bepalen of zij op ingekomen brieven willen ingaan en wat zij daarmee willen doen. Het Presidium is er alleen maar om het Reglement van orde van provinciale staten te bewaken en niet voor politieke stellingnames. Het is aan de partijen om te bepalen wat zij met bepaalde brieven van Drentse burgers wensen te doen en niet aan het Presidium of aan de commissie in het algemeen.

De heer WIERINGA merkt op dat als het zo werkt hij de ingekomen stukken A1, A3, B1, B4, B5, B6 en B7 op de agenda van de volgende commissievergadering wil zetten. Ingekomen stukken A6 en A7 worden door Drents Belang ondersteund.

De VOORZITTER antwoordt dat als partijen ingekomen stukken op de agenda van de commissievergadering willen zetten, zij daar een onderbouwing bij dienen te geven. Dat is ook wat spreker van de heer Wieringa verlangt.

De heer WIERINGA antwoordt dat Drents Belang die onderbouwing ook zal geven.

De heer KUIPER ondersteunt het verzoek van de PvdA om ingekomen stuk A7 op de agenda te zetten, inclusief de door de heer Swierstra genoemde aanvulling. De heer Swierstra heeft aangeboden om de meest recente informatie over de Zuiderzeelijn te verstrekken en dat wil hij dan ook graag agenderen voor de agenda van de volgende vergadering.

De heer POPKEN merkt op dat bij de ingekomen stukken B1 en B6 stond aangegeven dat deze ter beoordeling van de fracties zijn. Hij stelt van dat als hij deze stukken wil zien, hij een verzoek moet doen om ze op de agenda van de volgende vergadering te zetten.

6. Rondvraag

De heer HORNSTRA merkt over ingekomen stuk A6 over de afvalverbrandingsoven EVI te Coevorden op dat de PvdA al menig keer haar ongerustheid over die plannen heeft laten blijken. Vooral door de druk van de bevolking en de politiek werden de plannen steeds schoner. Mensen zijn daarover gaan nadenken en vonden het vreemd dat die installatie naarmate de discussie vorderde steeds schoner werd, wat sommigen de uitroep ontlokte dat de initiatiefnemer van de plannen onbetrouwbaar zou zijn. Eerst was het plan om op de grens van Duitsland en Nederland een installatie te bouwen. Volgens allerlei regelgeving kon dat eigenlijk niet en zijn er allerlei nieuwe plannen ontwikkeld. Nu is niet geheel meer duidelijk over welke plannen het gaat. Van het college heeft hij een brief gekregen waarin staat wat de inhoud is van het laatste initiatief van deze firma en daar staat een aantal zaken in die afwijken van wat hij dacht dat er was afgesproken. Daarbij gaat het om de strengst mogelijke normen die in 2008 van kracht worden. Uit de brief blijkt dat het toch wat anders gaat dan hij had gedacht. In de brief wordt een aantal voorbeelden genoemd over fluoride, ammoniak en koolmonoxide, waarbij niet de strengste norm wordt gehanteerd en ook voor biomonitoring (het meten van het effect van de centrale op de groene omgeving) is geen garantie. Spreker had de indruk dat dit wel was toegezegd. Vervolgens wordt de schoorsteenpijp van 80 m ook ineens geen 80 m meer. Waar gaat het nu over? Gaat het over configuratie nummer 5, namelijk twee installaties aan Duitse kant en één aan Nederlandse kant? Er is nu een "Entwurfvorbeschied" met betrekking tot een regeling die minder strenge normen kent dan in Nederland. Klopt dat? Mag er op basis daarvan in Duitsland worden gebouwd? Heeft het college enig idee waarom het voorliggende plan milieutechnisch gezien niet aan de hoogst mogelijke normen voldoet? Waarom doet die firma dat zo? De indruk bestaat dat de Firma Westo de belofte niet richting bestuur en bevolking heeft waargemaakt. Is het college het daarmee eens? Mag hier in Drenthe worden geconcludeerd dat er vlak over de grens een installatie komt die niemand in Drenthe wilde? Er is een zienswijze van de provincie naar de Duitse overheid gegaan en daarin is aangegeven dat de provincie een strengere norm wilde. De conclusie is in ieder geval gerechtvaardigd dat de provincie dit niet heeft gewild. Wat zijn de gevolgen voor de bevolking en het milieu indien daar een installatie komt die niet aan de strengste normen voldoet? Indien het college dit ook vindt, wat gaat het college daar dan mee doen? Wordt dat ook aan de desbetreffende Duitse overheden overgebracht? Welk resultaat zal dat eventueel nog hebben? Gisteren is in Coevorden in de commissievergadering uitvoerig over het plan gesproken. Het punt is dat er ook gevraagd wordt om grond beschikbaar te stellen voor een Nederlandse vestiging aan de Nederlandse kant van de grens. Daar heeft de gemeenteraad positief op gereageerd met dien verstande dat daar een aantal ontbindende voorwaarden aan is gesteld. De voornaamste is dat eventueel grond gekocht kan worden, maar dat dan ook aan de Duitse kant voldaan moet zijn aan de allerstrengste norm. Als dat niet gebeurt, dan wordt er ook geen grond verkocht. Mocht er nu een initiatief komen aan de Nederlandse kant, dan vindt er geen procedure plaats waar een milieueffectrapportage (m.e.r.) onderdeel van uitmaakt. Mag hij dan aannemen van het college dat er op dezelfde manier zal worden gereageerd door de allerstrengste regelgeving te hanteren? Wanneer er allemaal centrales in de buurt zitten, zou dat namelijk toekomstige werkgelegenheid wel eens kunnen bemoeilijken.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de provincie Drenthe geen bezwaar heeft ingediend, maar een zienswijze. Het college was van mening dat de milieuhygiënische reden om een aantal zaken in de richting van het Duits bevoegd gezag te sturen, niet zo zwaarwegend zou zijn dat er sprake moest zijn van een bezwaar. Dat heeft spreekster in april 2005 al toegelicht. Het vervolg op een bezwaar of een zienswijze zou namelijk hetzelfde zijn, want met een bezwaar zou de Duitse overheid net zo zijn omgegaan en dan zou het vervolg van de stappen die dan nog mogelijk zijn alleen gelden voor diegenen die binnen een straal van 3.500 m wonen. Ten aanzien van de inhoudelijke punten die het college in de brief heeft genoemd, begint dit met het verhaal over fluoride. Duidelijk is te lezen dat de Duitse overheid de emissie-irrelevantiegrenswaarde hanteert, terwijl de provincie ook de achtergrondgrenswaarde meeneemt. De Nederlandse overheid heeft hier geen poot om op te staan, want ook in Nederland is dit geen wettelijke verplichting, ondanks dat het in Nederland wel wordt toegepast. De provincie kan dit dus niet afdwingen, maar in onderling overleg met de Duitsers kan wel worden geprobeerd om nog wat te regelen. Bij de normering gebaseerd op de Best Available Technics (BAT) Reference Documents (BREF) gaat het om referentiedocumenten over de best beschikbare techniek. Daar heeft zich een verandering in voorgedaan sinds het college de staten een brief heeft verzonden. BREF betreft voorstellen voor Europese regelgeving en die worden in 2008 naar verwachting daadwerkelijk als zodanig ingevoerd. De BREF-normering verschilt namelijk iedere keer door de discussies die er binnen Europa plaatsvinden tussen industrie en overheden. Zeven van de negen stoffen voldoen volgens de vergunningvoorwaarden aan de BREF-normering en twee niet. Dat zijn ammoniak en koolmonoxide en daarvoor geldt de BREF-normering van vijf milligram of minder. Dat is de BREF-normering die in 2004 gold en inmiddels is er een BREF-normering 2005 en die is tien milligram geworden. Nog gisteren heeft het college een fax gekregen van het bedrijf BBE waarin wordt toegezegd dat de fabriek zal voldoen aan de BREF-normering 2005 voor ammoniak en koolmonoxide. De contacten van het college hebben er dus toe geleid dat BBE dichterbij de oorspronkelijke toezegging komt om aan de BREF-normering te voldoen. De BREF-normering wordt officieel omgezet in Europese regelgeving in 2008, en daar liggen dus steeds nieuwe versies van voor.

Biomonitoring is ook een punt dat in Nederland niet wettelijk is geregeld. Dat is dus in Nederland ook niet wettelijk afdwingbaar. Ook daar zal de provincie in goed overleg wellicht nog een aantal zaken kunnen bereiken. Het klopt dat het in deze discussie gaat om configuratie 5, maar vervolgens zegt de heer Hornstra dat het dan gaat om één afvalverbrandingsinstallatie (AVI) op Nederlands grondgebied, maar dat klopt niet want er bevindt zich een AVI op Nederlands grondgebied en een AVI op Duits grondgebied. Het gaat dan om meerdere verbrandingslijnen binnen één vuilverbrandingsinstallatie. Het andere blokje dat de heer Hornstra ziet staan is gewoon de betonfabriek van BBE.

De heer HORNSTRA merkt op dat de gemeente Coevorden op vragen van de PvdA heeft aangegeven dat er twee verbrandingsovens op het terrein van BBE komen.

Mevrouw KLIP antwoordt dat zij uitgaat van één AVI op Nederlands grondgebied met mogelijk twee verbrandingsovens. Het gaat echter om één AVI naast de betonhallen die er al staan.

De heer LANGENKAMP vindt dit een zinnige discussie, maar de helft van de commissie heeft de stukken waar het college over beschikt niet voorhanden.

De VOORZITTER constateert dat de vraagstelling van de heer Hornstra over dit punt erg uitgebreid is en de gedeputeerde wil daar uiteraard volledig op antwoorden. Hij wil hier echter geen uitgebreide discussie over toestaan.

Mevrouw KLIP merkt ten aanzien van de vraag of de normen die in de conceptvergunning worden gehanteerd minder streng zijn dan de BREF-normering op, dat uit de fax die gisteren is ontvangen is gebleken dat die normeringen behoorlijk dicht bij elkaar komen te liggen. Sterker nog, indien BBE dit inderdaad realiseert wordt er voldaan aan de BREF-normering. Ten aanzien van de vraag waarom de Duitse overheid niet dezelfde strenge normering hanteert dan de Nederlandse overheid, antwoordt zij dat de Duitse normering bij fluoride uitgaat van een ander systeem. Dat heeft zij zojuist toegelicht. De Duitse overheid constateert dat de Europese BREF nog geen officiële Europese wetgeving is, en dus vindt de Duitse overheid dat daar in de vergunningverlening nog geen voorwaarden aan hoeven te worden gesteld. De provinciale overheid van Drenthe kijkt daar toch wat anders tegenaan. Op de vraag of het college ook de indruk heeft dat Westo Prefab Betonsystemen de belofte die is gedaan richting bestuur en bevolking niet nakomt, antwoordt zij dat dit eigenlijk alleen geldt voor de twee onderdelen van het BREF, namelijk ammoniak en koolmonoxide. Ook dat komt in een ander licht te staan met de fax van BBE. Vervolgens vraagt de heer Hornstra of hij mag concluderen dat er vlak over de grens een installatie komt die de Drentse overheid zeker niet op haar grondgebied had gewild. Voor een bestuurder is de uitspraak dat deze iets zeker niet zou hebben gewild, een wel erg boude uitspraak. Dat zou dan ook alleen niet gelden als eveneens niet aan de twee parameters werd voldaan die zij zojuist noemde, te weten ammoniak en koolmonoxide en het fluorideverhaal. Wat betreft ammoniak en koolmonoxide stelt het college zich voor dat, met de fax van BBE in de hand, een brief wordt geschreven aan het bevoegd gezag in Duitsland waarin wordt gevraagd die twee punten mee te nemen in hun vergunningomschrijving, dus niet alleen de toezegging van BBE dat hun fabriek zo is ontworpen en zal gaan functioneren, maar ook het opnemen ervan door de Duitse overheid in de vergunning. Wat betreft de fluoride en biomonitoring zal ook een passage worden opgenomen dat er in Nederland goede ervaringen zijn met biomonitoring en voor het fluoride zal nogmaals aandacht worden gevraagd. Wettelijk is dat echter niet geregeld en voor biomonitoring zal worden verwezen naar goede afspraken en voorbeelden in Wijster en Alkmaar. Mogelijk kan ook de suggestie worden gedaan om nadere afspraken in privaatrechtelijke sfeer tussen BBE en allerlei organisaties te maken. De provincie heeft geen mogelijkheden om dat wettelijk van de Duitse overheid te vragen. Voor wat betreft de Nederlandse situatie gaat zij ervan uit dat wanneer de provincie voor de vraag wordt gesteld om een vergunning te verlenen voor een AVI op

Nederlands grondgebied, de normering van de dan voorliggende concept-BREF wordt meegenomen in de vergunningformulering, ook al is het dan nog geen 2008. Op de vraag of zij de zorg deelt voor de bevolking en het milieu in Duitsland antwoordt zij dat zij dit een erg moeilijke vraag vindt, want dat zou suggereren dat de Duitse overheid in de eigen regelgeving geen aandacht besteedt aan de gezondheid van de Duitse bevolking. Die conclusie gaat spreekster te ver, maar de Duitse regelgeving is gewoon iets anders dan de onze. Bovendien gaan de Duitsers er ook anders mee om. Zij heeft gesproken over de mogelijkheden om in bezwaar te gaan en dat officiële traject staat ook beschreven in de brief. Er is toegezegd dat het college een brief zal sturen waarin de punten die zij heeft genoemd naar voren zullen komen. Het is natuurlijk ook zo dat de bezwaarmakers gebruik kunnen maken van de argumenten die het college in haar brief heeft opgeschreven. Die brief is namelijk gewoon een openbaar stuk. Dit gaat allemaal nog over de vuilverbrandingsinstallatie op Duits grondgebied. Daar waar het over de installatie op Nederlands grondgebied gaat, heeft er gisteravond in Coevorden besluitvorming plaatsgevonden. Het college is in overleg met Westo over de m.e.r., want daar was het college nog lang niet tevreden over en deze is dan ook teruggestuurd. Het college wacht een volgende versie met belangstelling af en met de cumulatieve-effecten die de heer Hornstra noemt zal de Nederlandse overheid wel degelijk rekening houden.

De heer LANGENKAMP merkt op dat de nieuwe dienstregeling van de Nederlandse Spoorwegen (NS) uitgebreid in het nieuws was. Voor de meesten was deze regeling onacceptabel. Wat kunnen de Drentse staten daar nu nog aan doen om ervoor te zorgen dat er toch sprake is van verkorting van de reistijd in plaats van verlenging? Heeft het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN) al in de richting van de NS gereageerd en kan de provincie hier ook een uitspraak over doen?

De heer JANSSEN sluit zich bij de vragen van de heer Langenkamp aan.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat de provincie de NS niet aan een lijntje heeft, want dat geldt zelfs niet voor de Tweede Kamer en de minister. De provincie is al geruime tijd met de NS in overleg om de concessie van de NS zo goed mogelijk toe te spitsen op wat voor het netwerk van het regionaal en streekvervoer nodig is. Dat heeft tot een aantal aanpassingen geleid, maar die zijn tot op heden onvoldoende. De NS en Prorail hebben een heel grote invloed op datgene wat er op dit moment gebeurt. Op basis van de gemaakte afspraken is daar stevig met de NS over gesproken. Nog zeer recent heeft de provincie een aantal voornemens van de NS kunnen bijstellen of tegenhouden, maar op dit moment is dit het eindplaatje wat de NS neerlegt voor het gehele land. De provincie heeft daar haar ongenoegen over uitgesproken. Op dit moment wordt nog gesproken met de NS over een aantal kleinere aanpassingen die van belang zijn voor het regionaal en streekvervoer en op dit moment wordt samen met de vervoersbedrijven nog studie verricht naar wat precies de consequenties zijn van de uitkomsten van deze dienstregeling. De provincie blijft in Interprovinciaal Overleg (IPO)-verband op deze problematiek tamboereren door zowel bij de Tweede Kamer als de minister aan de bel te trekken en naar aanleiding van deze uitkomst zal bij de minister op tafel worden gelegd dat dit een absoluut onwenselijke uitkomst is van de manier waarop de NS-concessie op dit moment uitwerkt. In deze eeuw mag toch worden verwacht dat er op de langere afstanden sprake is van een versnelling van het openbaar vervoer en niet van een vertraging? De oorzaak hiervan is dat de NS hun dienstregeling vooral enten op de Randstad en dan is het technisch onmogelijk om alle wensen te vervullen, gelet op de reizigersaantallen en de aanname dat het allemaal niet zoveel uitmaakt wanneer reizigers een paar minuten langer onderweg zijn. Verder zal een oplossing op de langere termijn kunnen liggen in een verbetering van het gehele spoorstelsel, de verbeterde veiligheidsregelingen en de mogelijkheden voor treinen om dichter op elkaar te kunnen rijden. Het college blijft dus op alle mogelijke manieren aan de bel trekken.

7. IPO-aangelegenheden

Er zijn geen opmerkingen of vragen naar aanleiding van IPO-aangelegenheden.

8. Statenuk 2005-214; Bodemsanering provincie Drenthe in landelijk perspectief (werkvoorraad, dekking, personele kosten, kwaliteit van de handhaving)

De heer HEETEBRIJ constateert dat de werkvoorraad in een paar jaar tijd meer dan vertienvoudigd is. Is dat waar of is er sprake van een nulletje te veel? Blijft het hier dan bij? Op pagina 2 staat dat een groot deel van de saneringen moet worden bekostigd door derden. Wat komt daarvan terecht? Op pagina 3 wordt vermeldt dat er behoefte is aan ruim € 300.000,- vanwege meer werk, maar dat er maar € 150.000,- beschikbaar komt. Dat is veel te weinig. In het ontwerpbesluit staat dat het om de uitbreiding van een wettelijke taak gaat, maar dat nog niet de helft van die extra taak wordt vergoed, wat de kosten betreft. De provincie zou er dus zelf € 170.000,- bij moeten leggen en dat uit eigen schaarse middelen. Moet hiertegen niet worden geprotesteerd? Is dat al gebeurd, maar moet dat niet bij voortduuring?

Mevrouw KAAL merkt op dat het Rijk vanwege de vergroting van de werkvoorraad de bijdrage van € 400.000,- naar € 700.000,- heeft opgehoogd. Medio 2006 zal bekend zijn hoeveel van de 38.000 gevallen in Drenthe daadwerkelijk worden gesaneerd. De verwachting is dat 70% daarvan zal afvallen. Dit geld wordt dan ook gebruikt om de formatie op te hogen om alle administratieve rompslomp die hier omheen hangt, goed af te kunnen wikkelen. Bovendien is een deel van de formatie destijds naar Emmen gegaan omdat deze zelfstandige gemeente een eigen bevoegdheid heeft gekregen. Van de € 309.000,- moet de provincie zelf € 170.000,- bijdragen. Het CDA heeft daar minder vrede mee, want een vermindering met meer dan de helft valt wel erg negatief uit. Was hierover geen ludiek protest mogelijk geweest richting het Rijk? Door het college wordt gevraagd om het resterende bedrag aan te vullen uit de pot vrije bestedingsruimte. Ook daar heeft het CDA grote moeite mee, want de Voorjaarsnota

zit eraan te komen en het college geeft aan de bijdrage voor de komende jaren dan ook te willen behandelen. De deadline is inmiddels verschoven en er is sprake van een achterstand in de berichtgeving naar het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM). Het CDA is van mening dat een integrale beoordeling bij de Voorjaarsnota beter op zijn plaats zou zijn. Op dat moment kan beter worden beoordeeld voor welke doelen dat geld beschikbaar wordt gesteld en hoeveel. Hoe denkt de gedeputeerde daarover?

De heer KUIPER stemt ermee in dat hiervoor geld wordt uitgetrokken, want deze extra inspanning is nodig om deze problematiek goed aan te pakken. Op pagina 2 wordt er een range van 6% of 12% van locaties genoemd alwaar daadwerkelijk over wordt gegaan tot sanering. Het is de vraag of in 25 jaar, indien de top van 12% wordt gehaald, die extra investering wel voldoende is om die 12% te halen.

De heer WIERINGA constateert dat de werkvoorraad extreem wordt verhoogd naar 46.000 locaties waar mogelijk sprake kan zijn van vervuiling. Deze meer dan vertienvoudiging vindt hij absurd. Niet alles hoeft onderzocht te worden door de provincie, want Drentse burgers moeten niet op kosten worden gejaagd voor onnodige onderzoeken. Hoe denken het college en de overige commissieleden hierover?

Mevrouw STOEL merkt op dat het getal van 46.000 locaties niet zomaar uit de lucht komt vallen, want in de notitie Meerjarenprogramma Wet Bodembescherming 2005-2009 van november 2004, wordt al geconstateerd dat door de herijking van rijkswege dit hele hoge aantal locaties wordt bereikt. Ook zij vroeg zich na lezing van het stuk af of er weer een verschuiving was geweest van het aantal gevallen. Dat was voor haar eerst onduidelijk, maar al snel bleek haar dat de nadruk meer lag op hoe dit wordt aangepakt, dan dat er sprake is van een verschuiving in het aantal gevallen. Het is bijzonder dat de uitkering van rijkswege hiervoor bijzonder nadelig uitvalt. Waardoor valt dit zo nadelig uit? Weliswaar sprong de commissie er bij de uitvoering van de Flora- en Faunawet heel goed uit, maar dat is hier niet het geval. Daarom moet de provincie structureel € 170.000,- per jaar bijleggen. De PvdA is van mening dat de bodemsanering wel degelijk moet worden aangepakt, en daarom moet in kaart worden gebracht welke gevallen er verstrekkend moeten worden aangepakt en welke gevallen in een monitoringsysteem kunnen worden aangepakt. Daar valt niet aan te ontkomen. Zijn er geen mogelijkheden om via het IPO een betere verdeling van de gelden te krijgen?

Mevrouw KLIP antwoordt dat er een landelijk traject is geweest om te inventariseren hoeveel vervuilingen er nu eigenlijk zijn. Daar is Drenthe niet uniek in. Die inventarisatie is voor haar aantreden uitvoerig op tafel geweest in de staten in het najaar van 2004. Het is ook uitvoerig beschreven in dit stuk en daarbij is gebruik gemaakt van de archieven over bestaande situaties, luchtfoto's en dergelijke. Voor Drenthe resulteert dit in een lijst met een enorme hoeveelheid potentiële vervuilingen. Op pagina 2 staat een tabel waarin is beschreven na welke stappen er uiteindelijk zal worden uitgekomen op ongeveer 2.500 locaties die gesaneerd moeten worden of waar in ieder geval sanerende maatregelen moeten worden genomen. De visie is namelijk niet meer zoals die was ten tijde van Lekkerkerk, namelijk dat vieze grond 3 m moet worden afgegraven, want dit wordt daar waar mogelijk veeleer gecombineerd met toekomstige ontwikkelingen in dat gebied. Als er ergens een snelweg wordt aangelegd zal er namelijk anders worden gesaneerd dan wanneer er weer een speeltuin wordt aangelegd. Dat zijn aspecten die in dat latere traject aan de orde komen. Aan de ene kant is er dus het landelijk traject, waar een landelijk dekkend beeld uit naar voren is gekomen van 38.000 potentieel vervuilde locaties. Van het Rijk ontvangt de provincie daar in tranches van vier jaar steeds een bepaald budget voor van het Rijk. Dat geld is bestemd voor uitvoeringskosten. De provincie krijgt voor de periode van dit jaar tot en met 2009 per jaar € 2,8 miljoen. Dat zijn uitvoeringskosten. Daar rekening wordt gehouden met de mate van sanering en de toekomstige bestemming van gebieden, wordt dit gecombineerd met ruimtelijke ontwikkelingen. Goed voorbeeld daarvan is de sanering van voormalige gasfabriekterreinen in bijvoorbeeld Meppel en Coevorden en deze te combineren met binnenstadsontwikkelingen, waaraan bedrijven en projectontwikkelaars ook financieel hun steentje bijdragen. Geldstromen van elders worden er dus ook bij betrokken om een totaalgebied een goede kwaliteit te geven. Naast die uitvoeringskosten is er het verhaal van de

apparaatskosten. Daar deze provincie oorspronkelijk veel minder potentieel vervuilende locaties had, kreeg de provincie van het Rijk veel minder geld. Het landsdekkende beeld is de basis geweest voor een herijking van de apparaatskosten. Daar kwam uit dat deze provincie in ieder geval meer geld zou krijgen. Dat is nog lang niet voldoende, maar het is in ieder geval meer dan andere provincies, die aanzienlijk minder krijgen. Er heeft zich dus gedurende het vorige jaar een langdurige discussie afgespeeld binnen het IPO tussen alle provincies, want in een provincie als Noord-Brabant gaat het om veel grotere aantallen potentieel vervuilde locaties. Hoewel de provincie niet voldoende geld krijgt, krijgt Zuid-Holland uiteindelijk € 1,7 miljoen minder dan deze provincie oorspronkelijk kreeg. Dat is terecht, want het landsdekkend beeld van die provincie heeft een iets minder grote verschuiving laten zien dan de provincie Drenthe, maar ook Zuid-Holland is niet bijster gelukkig met deze gang van zaken. Daarna hangt het af van de ondoorgrondelijke wegen van het Rijk hoe dit geld uiteindelijk in het Provinciefonds terecht komt en dat heeft een grote mate van onrechtvaardigheid. Als in 2030 al die saneringen en beheersmaatregelen zijn uitgevoerd, heeft de provincie op jaarbasis € 750.000,- op jaarbasis tekort aan apparaatskosten, los van het hogere bedrag dat de provincie al krijgt. Protesteren en reclameren bij het Rijk is natuurlijk wel nodig en dat gebeurt ook. Er speelt echter ook het punt dat er 22 grotere gemeenten bij zijn gekomen en toen heeft het Rijk gezegd dat er alvast een bedrag van € 5,2 miljoen uit de pot voor de apparaatskosten wordt gehaald. In IPO-verband is een onderhandelingsdelegatie naar staatssecretaris Van Geel samengesteld, om zodoende die € 5,2 miljoen weer terug te krijgen en vervolgens iets extra's erbij. Spreekster zit in die onderhandelingsdelegatie en is door de bijdrage van deze commissie extra gemotiveerd om een goed resultaat in de wacht te slepen. Dat traject loopt dus. Mevrouw Kaal zegt terecht dat een integrale beoordeling op zijn plaats is bij de Voorjaarsnota en die gaat ook plaats vinden. Omdat het hele traject al vanaf vorig jaar loopt en het zo lang heeft geduurd voordat daadwerkelijk bekend was hoeveel de provincie zou krijgen omdat in IPO-verband die discussie met het Rijk zo lang is gevoerd, zal de provincie 2030 nog steeds moeten halen. Het college vraagt de staten dan ook of het goed is om het bedrag van € 170.000,-, dat ook vorig jaar al werd gemist, uit de algemene middelen te halen. De provincie moet namelijk gewoon doorgaan, projecten moeten worden begeleid en onderzoeken moeten worden uitgevoerd, om erachter te komen hoeveel van die 38.000 locaties daadwerkelijk moeten worden gesaneerd. Het voorliggende voorstel is dus een vraag voor één jaar, met de aankondiging dat er bij de Voorjaarsnota een integrale afweging wordt gemaakt. De heer Kuiper vraagt of 2030 daadwerkelijk wordt gehaald. Spreekster heeft aangegeven dat het bedrag van € 750.000,- per jaar structureel wordt gemist. Het totaal aan landelijke apparaatskosten ligt tussen de € 160 en € 250 miljoen, wil 2030 daadwerkelijk worden gehaald. De heer Wieringa wil burgers niet op kosten jagen, maar spreekster vindt dat de provincie hier uitermate verantwoord mee omgaat. Volksgezondheid en milieu gaan de statenleden, maar ook de Drentse burgers, zeer aan het hart en dat betekent dat in Drenthe de mate van vervuiling van bepaalde locaties in kaart moet worden gebracht om te kijken welke locaties in welke mate gesaneerd moeten worden.

De VOORZITTER concludeert dat dit statenstuk als B-stuk zal worden behandeld tijdens de eerstkomende vergadering van provinciale staten.

9. Brief van 9 november 2005, kenmerk 45/5.3/2005009345, inzake het rapport Verplaatsing agrarische bedrijven in het kader van de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid in de zin van artikel 217a van de Provinciewet

Mevrouw STOEL vindt dit een uitgebreid en helder onderzoek. Uit dit onderzoek is een aantal conclusies getrokken en er zijn aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen worden voor het grootste deel overgenomen door het college. Hoe moet zij nu dit rapport, zoals dat nu voor haar ligt, inschatten? Het lijkt mosterd na de maaltijd. Uit het rapport blijkt duidelijk dat verplaatsing van agrarische bedrijven als instrument goed is en dat daar veel mee kan worden gedaan. Dat geldt ook voor de bruikbaarheid in de toekomst. Dit onderdeel wordt ook in het Investeringsbudget landelijk gebied (ILG) ingeschoven en dat onderwerp komt straks ook nog aan de orde. Verplaatsing van agrarische bedrijven is een instrument dat ook in de toekomst onder het ILG goed kan worden gebruikt ten behoeve van de ecologische hoofd-

structuur (EHS) en natuurdoelstellingen. Uit het ILG blijkt dat het verplaatsingsinstrument ook kan worden gebruikt voor recreatiebedrijven. Ook daarin spelen dezelfde doelstellingen een rol. Zij vraagt zich af of er voldoende is gehaald uit de mogelijkheden die er zijn. Het rapport geeft als een van de conclusies ook aan dat er te weinig integraal is gekeken en dat is nu juist een punt dat straks in het ILG nadrukkelijker moet worden gedaan. Hoe kijken de gedeputeerde en de overige fracties, daar tegenaan? Het is een afgerond geheel, er staan behartenswaardige zaken in, maar hoe wordt hier straks verder mee gegaan?

De heer WIERINGA vindt dit het zoveelste rapport dat alleen maar geld heeft gekost en het levert niets op voor agrarische ondernemers. De gegevens in dit rapport waren al lang bekend. Drents Belang wil van het college horen wat de meerwaarde van dit rapport voor agrarische ondernemers is.

De heer KUIPER is het met mevrouw Stoel eens dat het wat lastig is om dat wat in dit rapport staat in een wat breder kader te zetten. Spreker wil dan ook regelmatig op de hoogte blijven van verdere ontwikkelingen en als een van de aanbevelingen dan is om deze rapportage in het kader van het ILG te trekken, dan is te zien dat bij de discussie over het ILG een aantal zaken nog in onderhandeling is met het Rijk, waaruit blijkt dat het streven van de provincie is om ervoor te zorgen dat het Rijk nog meer zal betalen dan de 98% die het Rijk al bijdraagt aan de kosten hiervan. Dat is op zich een goede zaak, omdat het daarmee ook wat beter van de grond komt. Dit traject kent ook risico's en daarom is een aanjaagteam opgericht. Daar is hij het van harte mee eens en hij blijft graag op de hoogte van de activiteiten van dit team en de ontwikkelingen op dit vlak. Er moet een meer objectief toetsingskader worden ontwikkeld, waarbij de drie genoemde beoordelingsaspecten in algemene zin worden omschreven en uitgewerkt. Daar is hij het mee eens, maar dit kan een afwijzing tot gevolg hebben die ook voor het gevoerde beleid een negatief effect kan hebben. Ook in dat kader wil hij op de hoogte van de ontwikkelingen blijven.

De heer SMIT vindt het onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid positief. Een analyse van beleid en een mogelijke bijsturing als gevolg daarvan is altijd een goede zaak. Een van de conclusies van het onderzoek is dat er geen sprake is van grote voortvarendheid bij de inrichting van recent verworven natuurontwikkelingsgebied. Wat is daar de oorzaak van en hoe gaat het college daarmee om? Op pagina 19 staat de term "welvaartswinst". Wat wordt daarmee bedoeld? Op pagina 25 staat bij de conclusie dat een verplaatst bedrijf niet binnen tien jaar een belemmering mag vormen voor natuurontwikkeling en antiverdrogings- en antiverzulingsbeleid. Moet daar niet de aanleg van andere infrastructuur, als wegen en dergelijke, aan worden toegevoegd? Waarom is niet meer integraal getoetst aan de doelstellingen van provinciaal beleid? Dat geldt voor de landschappelijke inpassing van nieuwe bedrijfsgebouwen of voor de toetsing of de nieuwe bedrijfsgebouwen wel duurzaam zijn gebouwd. Die afspraak is een paar jaar geleden ook gemaakt door college en staten.

De heer HAIKENS merkt op dat hij naar aanleiding van dit stuk de conclusie heeft getrokken dat de provincie niet verder is gekomen dan het voorgerecht van een overheerlijke maaltijd. De provincie heeft aan een belangrijk deel van dit rapport nog niets gedaan en dat is de conclusie die meerderen hebben getrokken. Er zijn mogelijkheden blijven liggen voor versterking van natuur, bedrijfsstructuren, agrarische structuren en versterking van het landschap. Wel heeft de uitpassing vanuit de dorpen een prima resultaat gehad en is effectief. De landschappelijke inpassing, zo blijkt uit dit rapport, is iets waar nageenog geheel aan voorbij is gegaan. Het is jammer dat hiermee nauwelijks verder is gegaan, ondanks de goede intenties. Wat zijn nu de argumenten om niet verder te gaan met de verdergaande inpassing, zoals die in dit rapport ligt besloten? Dat is vreemd en onverklaarbaar. Op pagina 20 wordt aangegeven dat relatief veel winst kan worden behaald bij de al in voorraad zijnde ruilgrond. Voor de verdere uitvoering is daar eigenlijk helemaal niets mee gedaan. Daar zullen ongetwijfeld argumenten voor zijn, maar die staan hier niet in. Het is jammer dat die afronding van het geheel hierin ontbreekt. Hoe gaat dit nu verder, nu deze inzichten voor ons liggen en dit onderdeel gaat uitmaken van het ILG? De VVD-fractie vindt dat hieraan zoveel positieve mogelijkheden zitten die deels nog ongebruikt zijn, dat deze aanpak

het verdient om ook in het ILG verder te gaan. Nu zijn er sinds twee dagen geleden ook mogelijkheden voor verplaatsing van recreatiebedrijven en dat is nog een argument om de systematiek zoals deze is ingezet, door te voeren. In de breedte moet dit integraal worden opgepakt om de successen die dit in zich heeft te vervolmaken.

De heer WIJBENGA vindt dat uit het rapport duidelijk de noodzaak van dit soort onderzoeken blijkt. Dat kan niet echt als een verrassing komen, want het onderzoek is al bij brief van 16 december 2005 aangekondigd. In deze zaal wordt in uiteenlopende contexten gesproken over verplaatsing van bedrijven. Daarbij gaat het om toeristische bedrijven, maar ook om agrarische bedrijven. Daar gaan miljoenen euro's in om en het is van groot belang om tijdig een moment van reflectie te kiezen en te kijken of middelen en bereikte doelen nog in evenwicht zijn. Uit het rapport blijkt duidelijk dat de beoogde doelstelling maar zeer ten dele is gehaald. De grafiek op pagina 15 spreekt wat dat betreft boekdelen, namelijk een score van 50% bij de realisatie van de verschillende doelen is bepaald niet om over naar huis te schrijven. Als het gaat om structuurversterking van de agrarische bedrijven is het succespercentage zelfs nog veel lager. Het rapport wekt de indruk dat de verplaatsing van het kantoor van de Dienst Landelijk Gebied (DLG) naar Leeuwarden een nadelige invloed heeft op de Drentse situatie. Er is geen op provinciale schaal werkende DLG meer, zo staat er in de stukken. Kan dit worden toegelicht? Het maakt toch niet uit waar ambtenaren zijn gehuisvest? Of wordt Friesland nu beter bedeed dan in het verleden? Wordt dit punt ook betrokken in het overleg tussen provincie en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)? Het college neemt de aanbeveling om een aanjaagteam op te zetten over. Hoe worden de kosten van dat team gedekt? Het gehele thema komt terecht bij het ILG en het college zegt dat in dat kader een bredere en meer integrale aanpak mogelijk is. Dat kan wel wat krachtiger worden geformuleerd, want in alle gevallen waar overheidsgeld wordt besteed, moet een goede afweging van kosten en baten worden gemaakt. De aanbeveling wordt pas echt goed opgevolgd wanneer in de toekomst per verplaatsing een kosten-batenanalyse wordt gemaakt, indien in ieder geval wordt besloten dat verplaatsing de beste optie is. Daarbij moet ruim aandacht worden besteed aan het begrip structuurversterking, want dat is een element waarvan in de evaluatie wordt aangegeven dat die wat minder succesvol is geweest. Kan en wil de gedeputeerde deze gedachtegang overnemen?

De heer BAAS ziet op pagina 27, onder conclusie 21, staan dat de provincie geen goed zicht heeft op de totale kosten en baten van agrarische bedrijfsverplaatsingen. Wel voert de provincie het beleid om het aantal agrarische bedrijfsverplaatsingen te vergroten. Dit is een onderzoek naar de gang van zaken rondom bedrijfsverplaatsingen en daarin komen zaken naar voren die sterk voor verbetering vatbaar zijn. Het is fijn dat dit nu bekend is, want dan kan dit in de toekomst in het kader van het ILG worden opgepakt, zodat zaken beter worden aangepakt. Tabel 5 over de doelmatigheid van de bedrijfsverplaatsingen is een plaatje achteraf, maar een dergelijke tabel zou ook vooraf gemaakt kunnen worden in de vorm van een kosten-batenanalyse. Op die manier kan worden voorkomen dat de totale kosten per hectare natuur bij een bedrijfsverplaatsing exorbitant hoog zijn. Hierdoor kan de provincie er een zekere bovengrens aan stellen, zodat de zaken niet uit de rails gaan lopen. Het proces is wel heel erg traag door allerlei bureaucratische toestanden. Voor een deel is dat niet te voorkomen, want hierbij zijn veel partners binnen overheid en bedrijfsleven betrokken, maar het is voor degenen die worden verplaatst wel een lijdensweg tussen het moment dat wordt gestart, tot aan het moment dat de verplaatsing is gerealiseerd. Dergelijke processen dienen beter te verlopen. Er is van de doelstellingen erg weinig gerealiseerd, vooral als het gaat om natuurontwikkeling. Ook daarvoor moet voor de toekomst een kosten-batenanalyse worden gemaakt en worden vastgesteld op welke termijn die doelstellingen kunnen worden gerealiseerd. Het is een helder rapport om te lezen en de provincie kan er voor de toekomst veel van leren. Levert de verplaatsing van de DLG nu werkelijk zoveel nadeel op als het gaat om de contacten met deze organisatie?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat zij het goed vindt dat het rapport is gemaakt, aangezien het inzicht biedt waar de provincie mee bezig is. Het is ook een goed instrument om een aantal doelen die het college gewenst vindt, te realiseren. In de brief van het college dat de genoemde aanbevelingen worden overgenomen en op welke wijze dat zal gaan, heeft de commissie gezien dat het college dit ook ter harte neemt. Het voorliggende rapport is geen rapport van het college en er is door het college niet geoordeeld over dit rapport. Het is een onderzoeksrapport waar ook het college lessen uit kan leren. Het rapport is dan ook voor rekening en verantwoording van degenen die het onderzoek hebben gedaan. Spreekster is het met de commissie eens. Een aantal zaken is ambivalent, want zij had graag de hectares die de provincie heeft gekocht, al ingericht. Bekend is echter dat 10 ha niet is in te richten, want een gebied kan alleen worden ingericht als de laatste hectare verworven is, want er is afgesproken om de laatste boer niet onder water te zetten. De meeste inrichtingen die zijn bestemd voor natuurontwikkeling, gaan gepaard met een waterhuishoudkundige ingreep. Zij vindt dat de overheid verplicht is dat goed in de gaten te houden. Bekend is hoeveel overheidsgeld hieraan wordt besteed en het is aan de staten om extra scherp te kijken hoe dit wellicht middels wat steviger overleg kan worden geregeld. Vroeger was er ook een actief aankoopbeleid en in gebieden die begrensd waren ging iemand van de DLG de boer op om met boeren te praten, terwijl boeren nog geen initiatieven hadden genomen. Het economische tij is sindsdien verlopen, de commissie bulkte niet van het geld om actief aan te kopen, dus wordt afgewacht wat zich aanmeldt. Om hieraan te voldoen heeft de provincie op dit moment niet genoeg geld om te kunnen werken. Dat punt is al eens eerder aan de orde geweest, want de provincie heeft hierin een aankoopplicht. Door het economische tij is er een behoorlijke staak in het wiel van de gronddynamiek gestoken. Als het gaat om de ruilvoorraad, de grond die is aangekocht om ruilprocessen te faciliteren, dan is de commissie al door het college ingelicht dat het aanhouden van grond op voorraad de provincie geld gaat kosten. De provincie doet daar haar uiterste best in en vandaar dat dit aanjaagteam er eigenlijk al was voordat dit rapport suggereerde om met een dergelijk team aan de gang te gaan.

De heer HAIKENS wijst erop dat er toch al een groot aantal hectares was verworven die eigenlijk niet zijn gebruikt en waar verder niets mee is gedaan.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat daar juist het knelpunt zit, want op het moment dat de grond bij het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) ligt, kost het de provincie nauwelijks geld, maar op het moment dat het wordt geleverd aan Natuurmonumenten en/of Drents Landschap, dan moet er ook worden betaald. Als de provincie geen aankoopbudget meer heeft, dan kan er ook niet worden doorgeleverd. Hoewel er net een nieuw jaar is begonnen, komt de provincie hierop al € 900.000,- tekort en het college is aan het kijken hoe de boel vlot kan worden getrokken. Een ander punt is dat er een kleine plus wordt gezet op een rijksregeling en hoewel de provincie veel heeft te vertellen over het faciliteren van dit onderzoek, is het geld dat hierin wordt gestoken maar voor een heel klein deel afhankelijk van de provincie. Daar waar er wordt gezegd dat niet had moeten worden meegewerkt aan de verplaatsing van een boer die geen economisch toekomstperspectief had, merkt zij op dat bij een verplaatsing van een bedrijf niet alleen het criterium geldt dat het om een economisch rendabel bedrijf dient te gaan. Als er een criterium komt waaraan wordt getoetst, dan kan in de toekomst geen garantie worden gegeven dat dit soort verplaatsingen niet gebeurt met medesubsiëring. Immers, die verplaatsing diende te geschieden in een gebied dat wij graag willen inrichten en waar die verplaatsing nu juist die laatste 5 ha zou opleveren. De commissie heeft haar er al die tijd op gewezen dat die inrichting pas kon plaatsvinden als de bewuste boer op een goede plaats terecht zou komen.

De heer KUIPER merkt op dat voorop het rapport de naam van de provincie Drenthe staat en ook de auteursrechten van het stuk zijn voorbehouden aan de provincie Drenthe.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de commissie en staten hebben ingestemd met het voorstel om onderzoeken te doen naar doelmatigheid. Degenen die het onderzoek hebben uitgevoerd zijn verantwoordelijk voor de inhoud van het rapport. Het college heeft reagerend op de resultaten van dit onderzoek een begeleidende brief meegezonden. Als het college rapporten met daarin de resultaten van doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken, waartoe de staten besluiten, gaat meeschrijven, dan kan het college de uitkomsten van een dergelijk onderzoek meebepalen en dat is natuurlijk niet de bedoeling. Dat moeten de staten niet willen.

De heer KUIPER merkt op dat in artikel 217a staat dat het college periodiek onderzoek verricht naar dit soort dingen. Dat heeft het college wel uitbesteed, maar dan is het onderzoeksrapport toch het onderliggende stuk waarop het college eigen beleid maakt?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat zij dat niet heeft ontkend.

De heer WIJBENGA leest in de samenvatting dat er twee doelen waren, namelijk het ruimte maken voor natuur en het bieden van ruimte voor perspectiefrijke agrarische ondernemers. Het kan toch niet zo zijn dat een niet perspectiefvol bedrijf wordt verplaatst terwijl dat veel geld kost, om daar ruimte te maken voor natuur?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat dat wel mede de inhoud is van de rijksregeling. De gewenste ontwikkeling is het realiseren van een EHS. Dat is geen commerciële onderneming en degenen die daarvoor moeten worden verplaatst of gecompenseerd, moeten worden vergoed of worden geholpen. Dat betekent dat de integrale afweging zal betekenen dat het in het ILG gemakkelijker wordt voor de provincie om dit met andere zaken te combineren. De integraliteit kan dus nog beter, maar als het de laatste hectares zijn in een samenhangend gebied en er worden milieudoelen en waterdoelen in meege-realiseerd, dan is er, ondanks dat het misschien niet een echte structuurversterking voor de desbetreffende agrariër is, sprake van een bedrijf dat in dezelfde situatie op een andere plaats wordt neergezet. Natuurlijk zou zij graag iedere Drentse boer een start geven naar een vliegende toekomst, maar het zou niet goed zijn om het realiseren van de EHS en de andere doelen te laten liggen. Dat is dus de afweging en vandaar dat er ook wordt geadviseerd om een toetsingskader te maken op grond waarvan een besluit kan worden genomen om iemand wel of niet te verplaatsen. Hoewel spreekster zich dus kan vinden in de vraag van de heer Wijbenga, is het college gehouden om te kijken of een verplaatsing ook meerdere doelen kan dienen. Het is nog geen 1 januari 2007 en het college heeft gezegd dat de integraliteit toeneemt als dit gezamenlijk kan worden gedaan. Deze regeling werkt de komende jaren dan ook nog gewoon en vooral in landinrichtingsprojecten zal geprobeerd worden dit zoveel mogelijk mee te nemen in nieuwe zaken die langskomen. Spreekster is het niet eens met de stelling van de heer Wieringa dat dit onderzoek veel geld kost en agrarische ondernemers niets oplevert. Dat is ook niet de conclusie die er uit dit rapport kan worden getrokken. Meer dan de commissie lief is zal zij van deze problematiek op de hoogte blijven, aangezien deze kwestie nu ook wordt gekoppeld aan het ILG. De provincie draagt de kosten van het aanjaagteam dat inmiddels aan het werk is. Ook de DLG doet daaraan mee om te kijken of er zo snel mogelijk schoon schip kan worden gemaakt. Het toetsingskader kan op een gegeven moment ook zo uitpakken dat een bepaalde verplaatsing geen meerwaarde heeft en dan doet de provincie dit niet. Er moet dan ook altijd worden geprioriteerd waar de grootste klappen voor het provinciale geld zijn te halen. Ook het college wil met grote voortvarendheid werken aan het realiseren van natuurdoelen, maar de enclave Noorderveld in het Dwingelerveld houdt bijvoorbeeld de hele inrichting van het nationaal park daar al twintig jaar op en daar moet iets creatiefs voor worden bedacht. Spreekster houdt echter nog steeds vol dat er voor het realiseren van natuur in Drente niet mag worden onteigend en het lukt haar nog steeds.

De heer SMIDT weet dat er in andere provincies wel wordt onteigend voor natuurontwikkeling. Het raakt het ILG ook een beetje, dus wat zijn nu de argumenten om onteigening te willen vermijden?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat dit in de staten is afgesproken en zij houdt zich graag aan die afspraak. Bij de Raad van State heeft deze provincie steeds zaken met betrekking tot natuurontwikkeling gewonnen omdat de provincie daar consequent in is en dat mensen die in de begrenzing komen te liggen, geen beroep kunnen doen op schaduwwerking, aangezien het op basis van vrijwilligheid is. Indien er wel wordt onteigend, dan is zij dat voordeel kwijt. Een onteigeningsprocedure is overigens ook iets wat pas in het laatste gedeelte van een procedure dient te worden ingezet. Noorderveld is niet gerealiseerd, maar dat zou wellicht via onteigening wel kunnen, maar dat duurt dan wel vijf jaar.

Mevrouw STOEL vraagt of de heer Smidt dan voorstander is van onteigenen.

De heer SMIDT antwoordt ontkennend, maar kan zich voorstellen dat als de provincie gebieden naar de natuurfunctie wil brengen en daartoe boerderijen uitplaatst en de waterhuishouding heeft aangepast, ook dat laatste stukje grond naar de natuurfunctie gebracht moet worden, omdat anders het hele proces van natuurrealisatie wordt tegengehouden. Om dan dat laatste stuk grond te verwerven door onteigening zou wellicht logisch zijn op het moment dat de grond niet op basis van vrijwilligheid kan worden verworven. Indien dat niet mogelijk is, ontstaan er mogelijk problemen met de belastingbetaler, want er is dan al veel geld betaald om de gronden geschikt te maken voor de natuurfunctie. Overigens is het ook vaak geen onwil van boeren, maar vaker is er sprake van dat boeren niet weg kunnen. De systematiek van de vrijwillige afstand van gronden houdt ook in dat er afspraken zijn over de waarde die er wordt betaald voor een bedrijf, want dat moet de marktwaarde zijn. In grotere gebieden is nu een dambordsituatie ontstaan van afwisselend een stuk natuur en landbouw. De boeren zijn over het algemeen al wel zover dat zij inzien dat zij de langste tijd daar hebben gezeten en doen een beroep op de huidige regeling. Zij komen dan echter tot de conclusie dat zij wel weg willen, maar voor het geld dat zij krijgen kunnen zij nooit op een andere plek weer beginnen. Dit leidt tot de situatie dat geen van beide partijen gelukkig is, want de boer kan op basis van de huidige regeling niet weg en de provincie zit met het feit dat ondanks dat er heel veel is geïnvesteerd in een gebied, de natuurontwikkeling niet volledig van de grond komt. Dat is een dilemma waar de staten zich bij moeten afvragen of dit een gewenste ontwikkeling is.

Mevrouw STOEL vraagt of de heer Smidt dan een mogelijkheid ziet om dit te zijner tijd bij het ILG te betrekken.

De heer SMIDT antwoordt dat het ILG verplicht om bepaalde doelen te halen en de systematiek die hij zojuist schetste kan maken dat aan het eind van die zeven jaar die doelen niet worden gehaald, terwijl wel veel geld is uitgegeven.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat daar inmiddels iets anders voor is gevonden, namelijk een aankoopstrategieplan. Daar is de provincie nu mee bezig in Peize en dat is gedaan in Roden/Norg en dat loopt als een tierelier. In het uiterste geval zal de provincie moeten zorgen dat er een knoop wordt doorgehakt, maar zolang het in deze provincie nog steeds goed loopt op de manier zoals het gaat dan kan het bestaande beleid op dat gebied qua procedures en helderheid worden gehandhaafd. Op een ander moment wil spreekster de discussie over het realiseren van de natuurdoelstelling na zeven jaar best eens aangaan, maar dan moet met concrete dingen worden onderbouwd of onteigening echt nodig is. In het eerstvolgende bestuurlijk overleg met de boeren zal zij dit onderwerp op de agenda laten zetten.

Ten aanzien van de opmerkingen van de heer Haikens antwoordt zij dat het college en de staten allemaal wel meer willen, maar dat het een heel erg afhangt van het ander. Het is niet zo dat er niets is gedaan aan agrarische bedrijfsversterking en natuur en landschap. Er wordt juist geprobeerd het maximale eruit te halen bij een verplaatsing, maar het moet wel allemaal op de juiste plaats terecht komen. Ten aanzien van de in voorraad zijnde ruilgrond is het aanjaagteam bezig om dit zo goed mogelijk op zijn plek te krijgen. Op dit moment is er uitzicht om deze grond, die zich vooral in Zuidwest-Drenthe bevindt, op de plek te krijgen waar het hoort.

Over de verplaatsing van het kantoor van de DLG is veel gedoe geweest en de medewerkers van de DLG hebben daartegen geprotesteerd omdat zij in Drenthe wonen en voor overleg naar Leeuwarden moeten. Grondaankopers van Drents Landschap of Drentse terreinbeheerders moeten voor overleg ook wel eens naar Leeuwarden en dat ervaren zij als vervelend. Dat heeft de provincie bij de directe van de DLG-Noord Nederland neergelegd. De overleggen die gedaan moeten worden, worden zoveel mogelijk in het provinciehuis of in een van de panden van de terreinbeheerders in Assen gedaan. De administratie zit in Leeuwarden en het college had dat liever niet gehad, maar die beslissing is buiten de provincie om genomen. Spreekster ziet niet in dat die verhuizing zal maken dat er met betrekking tot deze regeling een slechter resultaat wordt behaald. De grondaankopers van BBL lopen gewoon in het veld en dus in Drenthe.

Ten aanzien van de kosten-batenanalyse merkt zij op dat het niet automatisch zo is dat als de kosten de baten overstijgen, de provincie dit niet doet, maar het is wel het voornemen dat per keer goed in de gaten wordt gehouden wat het oplevert en wat het kost. Het kan dan zo zijn dat als de gehele inrichting van een gebied afhangt van de verwerving van de laatste hectares, die hectares toch worden aangekocht, ondanks dat dit meer kost dan het oplevert. Spreekster weet dan ook niet hoe een criterium als welvaartswinst moet worden getoetst. Op het moment dat het college een dergelijke lijst met criteria of een toetsingskader opstelt, dan komt dat bij de commissie terug. Het kan dan zijn dat de commissie dan toch aangeeft dat er een bovengrens aan de hectareprijs moet worden gekoppeld. Dat zou kunnen. Als het gaat om de procedures duurt het soms twee jaar voordat een boer heeft besloten of hij het nu wel wil of niet. De tijd om erover na te denken moet die boer dan maar worden gegund, want daar gaat spreekster niet achteraan zitten. Het zijn dus niet alleen procedures. Er zal namelijk op enig moment een advertentie worden geplaatst dat er ergens op een bepaald moment een verplaatsingsregeling mogelijk is, dan gaat er eerst nog eens een oogst overheen en wil de boer er eerst nog eens met deze en gene over spreken en uiteindelijk zal hij er met de provincie over praten, gaat er nog eens een oogst overheen en dan zal pas een knoop worden doorgehakt, kan de provincie een bod doen en komt er een besluit. Zo'n periode duurt lang en zo zit de wereld nu eenmaal in elkaar.

De heer BAAS merkt op dat als een boer eenmaal ja heeft gezegd en reuze gemotiveerd is om aan een bedrijfsverplaatsing mee te werken, het voor die boer nog een keer lang duurt. Daar kan de provincie niet alles aan doen, maar hoe kunnen procedures dan zo kort mogelijk worden gehouden?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt het daar helemaal mee eens te zijn en daar alles aan te willen doen. Als er iemand is die wil en die zit in de molen, dan wordt deze echt geholpen om zo goed en snel mogelijk op de juiste plek te komen.

De heer SMIDT merkt op dat de klok pas begint te lopen als de boer ja heeft gezegd. Dan duurt het nog eens tweeënhalf jaar.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat het college zijn best doet om dit zo efficiënt, grondig en betrouwbaar mogelijk te kunnen doen, want anders snijdt dit bij de belastingbetaler dubbel in het vel.

TWEDE TERMIJN

De heer HAIKENS merkt op dat aan een landinrichtingsgebied natuurfuncties worden gekoppeld of landbouwdoeleinden. Spreker constateert dat er gronden verworven zijn waarvan het de bedoeling is dat zij gaan worden gebruikt om die structuurversterking van de landbouw op te starten. Het kan best zijn dat de landbouwer die blijft zitten voor een groot deel een bedrijf heeft met een landbouwdoelstelling en dat misschien een klein deel van zijn bedrijf een natuurdoelstelling heeft. In dat kader moet die zaak opnieuw worden ingepast en dat heeft hij ook bedoeld met de aanduiding van die landschappelijke inpassing. Het is dan jammer dat met die verworven gronden helemaal niets wordt gedaan, want deze worden verpacht of verhuurd gedurende een kortere of langere periode. Hier is sprake van stil kapitaal waar de provincie niets mee doet. Indien op dat moment zonder dat dit extra geld kost de natuurdoel-

stellingen kunnen worden opgestart door tot een ruilingsproces te komen in een landinrichtingsgebied, dan kunnen daar de structuurdoelstellingen van de landbouw ook mee worden genomen. Spreker constateert dat er in dit rapport wordt gesignaleerd dat dergelijke dingen niet gebeuren. Spreker kent daar de oorzaak niet van en vindt het jammer dat dit op deze manier gebeurt.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat zij dit wel snapt. Indien deze gronden eenmaal verworven zijn, maar nog niet ingericht, dan worden deze gronden verpacht om de kosten van deze gronden zo laag mogelijk te houden. In dat geval willen de boeren geen alternatieve inrichtingen zolang zij die pacht hebben en die willen zij graag zo optimaal mogelijk gebruiken om de opbrengsten van hun grond bij hun bedrijf toe te rekenen. De vraag die er wordt opgeroepen is of er via de DLG al een aantal van dergelijke stappen kan worden gedaan en dat vindt spreekster een aardige gedachte. Daar wil zij dan ook wel eens naar kijken.

De heer HAIKENS antwoordt dat dit geen extra geld hoeft te kosten, maar dat daarmee de natuurdoelstellingen op termijn veilig kunnen worden gesteld, terwijl de infrastructuur van de agrarische sector à la minute kan worden versterkt.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de provincie een deel van de grond binnen de begrenzing koopt en zolang deze niet wordt ingericht wordt die aan boeren uitgegeven. Dan moeten daar beheersvergoedingen worden gegeven omdat bepaalde dingen niet kunnen. Dat doet de provincie tot op heden niet, want de boer krijgt andere grond terug als de boel ingericht wordt. Er is dus sprake van pachtcontracten van een jaar. De grond die in voorraad is om ruilgrond voor te hebben is agrarische grond en er kan best worden bekeken of dat in gebieden ligt waarvoor op langere termijn andere doelstellingen bestaan. Op dit moment gebeurt dit echter niet en dat is een aandachtspunt waar zij rekening mee zal houden.

9a. Brief van 22 december 2005, kenmerk 51/5.1/2002011242, gemeente de Wolden; nieuwe zandwinning binnen het zoekgebied zoals op de Ontwikkelingskaart 3 (land) van het Provinciaal omgevingsplan (POP) II is aangegeven

De heer BOSSINA gaat akkoord met dit voorstel. Het nadeel is dat het POP maar één zandwinning toestaat en dat zou dan de laatste zijn. De VVD houdt zich de vrijheid voor om op termijn dit onderwerp weer eens bij de kop te nemen in het kader van de Kaderrichtlijn Water, want met die zandwinningsgaten kan het een en ander worden gedaan voor waterberging. Als daar recreatie wordt bijgevoegd, kunnen de kosten van de waterbeheersing worden gedrukt of naar beneden worden gebracht.

De heer HAAR merkt op dat in POP II is afgesproken dat er in Drenthe een zandwinnings situatie ontwikkeld zou worden. Er zijn een paar locaties uitgezocht en de eerste locatie Koekangerveld viel af. De tweede locatie Traandijk/Oshaar ligt nu voor. Er zijn veel mensen die het wel prettig vinden om een grote waterplas van 30 ha in de achtertuin te hebben, maar de wijze waarop deze tot stand komt is een wat andere zaak. Het gaat hier in wezen om een vergunningverlening. Hij gaat op zich akkoord met de vergunning en de aanleg van de zandwinnings situatie, maar er spelen nog een paar andere aspecten in mee. In de eerste plaats blijft de afvoer van het zand altijd een heikel punt, want het is en blijft een verkeersbelasting. Dat geldt in het bijzonder omdat de zandwinning aan de Hoogeveense Vaart is gelegen. Welke plannen zijn er over de afvoer en vindt dat in noordelijke of in zuidelijke richting plaats? Hij heeft begrepen dat dit voor een deel in zuidelijke richting gaat en dat daarvoor een extra brug over de Hoogeveense Vaart moet worden aangelegd. Aan de zuidzijde van de Hoogeveense Vaart ligt een van de eerste museumboerderijen in Drenthe en die wordt geconfronteerd met een overspanning over de Hoogeveense Vaart waarover het zand zal worden afgevoerd. Dat geeft in een stil gebied een enorme overlast en de vraag is of er met de plaatsing van de brug over de vaart geen rekening kan worden gehouden met het functioneren van de museumboerderij. Zand is namelijk mooi zolang het onder water zit, maar zodra het boven de grond wordt gehaald kan het verstuiven en daarmee kan de

horizon behoorlijk worden verschoven. Worden er begrenzings gesteld aan de ophoging van de voorraden zand? Tot welke hoogten kan dit gebeuren? Dit dient beperkt te zijn en er moet rekening worden gehouden met de inpasbaarheid van het landschap aldaar. Het is namelijk een open land en daar passen geen onnodige hoge bergen zand.

De heer POPKEN merkt op dat de provincie een inspanningsverplichting heeft om al het zand dat nodig is in allerlei categorieën te winnen in Drenthe. De kaas wordt hierdoor steeds meer gevuld met gaten. Op termijn moet er voldoende zand ter beschikking zijn en daarmee gaat hij akkoord. Wint de provincie nu alleen zand voor Drenthe of kunnen zandwinners ook de mogelijkheid krijgen om zand te exporteren? Dit is een gewild product en er is sprake van een levendige handel. Hij pleit ervoor om te bepalen dat de zandwinning alleen bestemd kan zijn voor Drenthe, Hij vraagt of het college daar ook zo over denkt.

Mevrouw STOEL stemt in met het verzoek van het college om in afwijking van POP II de gevraagde ontgrondingsvergunning te kunnen verlenen. Zij is blij dat dit in het zoekgebied van de Traandijk valt. Het is haar niet helemaal duidelijk wat wordt bedoeld met argument 3. Er wordt in de ontgrondingsvergunning rekening gehouden met twee scenario's, namelijk met de plaats van de gasleiding waar deze nu ligt en de andere is dat er een grotere put zou kunnen komen als de gasleiding wordt verlegd. Hoe gaat dat? Waar ligt dat aan? Wanneer is dan duidelijk of er voor scenario 1 of scenario 2 wordt gekozen? Dat staat hier niet in en daar wil zij duidelijkheid over.

Mevrouw HAARSMA is blij dat iedereen akkoord gaat voor wat betreft de afwijking van het POP. Daar is spreekster verantwoordelijk voor. De heer Haar vroeg naar de mogelijkheden voor de afvoer van het zand en de afvoer en ophoging van de voorraad zand. Dergelijke zaken worden in een gemeenschappelijk bestemmingsplan geregeld en dat is voor de provincie reden om hier nog aandacht voor te vragen.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat het provinciaal beleid is dat er alleen zand voor Drenthe wordt gewonnen. Elke provincie heeft een taakstelling en er mag tijdelijk zand worden geruild, want als Drenthe een tijd aan Groningen levert wil Drenthe ook een tijd van Groningen terug ontvangen, juist om te voorkomen dat er om commerciële redenen alleen maar zand wordt gewonnen. Zo liep bij de Maasproblematiek de zandwinning iedere keer alleen maar op en al het zand ging naar Duitsland. Daar er geen gatenkaas in Drenthe mag ontstaan is in een van de vorige statenperiodes al besloten om in Drenthe nog maar één integrale zandwinningsput toe te staan en dat betekent ook dat met de overige zandwinners is afgesproken dat zij allemaal per 1 januari 2030 uit de EHS zijn. Dat betekent dat zij het jammer vindt dat de VVD hier later nog eens over wil spreken, want iedereen is er heel erg tevreden mee dat de provincie de ondergrond en de hydrologie niet nog meer wenst te verstoren door in de komende periode langdurig in Zuidwest- Drenthe zand te gaan winnen in één put. Bij de twee scenario's die mevrouw Stoel noemt kan eigenlijk beter worden gesproken over twee fasen, want er wordt een vergunning verleend voor het grote geheel, maar er wordt de eerste jaren aan de kant gewerkt met behoud van de huidige plek van de gasleiding. Spreekster heeft al met de NAM gesproken en deze is bereid om in de periode dat de zandwinning loopt, mee te werken aan verplaatsing van de gasleiding, zodat ook voor de langere termijn die plek kan worden gereserveerd.

10. Brief van 21 december 2005, kenmerk 51/5.5/2005012037, concept-Regionaal Meerjarenprogramma voor het landelijk gebied

De VOORZITTER merkt op dat dit stuk niet terug komt in de staten. Het stuk komt aan het einde van het jaar voor wat betreft het financiële deel wel terug in de staten voor besluitvorming.. Het is nu de bedoeling om over dit stuk een politieke discussie te voeren.

De heer HORNSTRA merkt op dat het ILG een kans is om middelen bij elkaar te voegen en echt integraal beleid te gaan maken en alles met alles te combineren. Hopelijk blijft het overzicht daardoor wel behouden. Het ILG mag geen optelling zijn van allerlei regelingen en geld, maar er moet ook een visie achter zitten. Er is veel werk verricht door college, ambtenaren en organisaties die zich hier serieus mee bezig hebben gehouden. De eerste politieke vraag die hij stelt is wat nu eigenlijk het inhoudelijk vernieuwende is aan die optelsom van regelingen. Een van de redenen om alle regelingen samen te voegen is efficiency, oftewel dat ergens op kan worden bezuinigd. Het verbaast hem dan dat er juist extra apparaatskosten mee gemoeid gaan. Hoe zit dit precies? Met betrekking tot de kosten wordt er ook gezegd dat na drieënhalve jaar gekeken zal worden hoe het er precies voorstaat met de kostenontwikkeling. Dat is voor spreker te weinig, want hij zou in een jaarlijkse cyclus op de hoogte willen blijven van welke doelen bereikt zijn en welke niet en wat de kosten zijn geweest. Dat is belangrijk, aangezien de politieke speelruimte van de staten zo maximaal mogelijk moet zijn. De politieke speelruimte is beperkt en er wordt wel steeds over flexibiliteit gesproken, maar als iedereen het over die flexibiliteit heeft, dan zal daar wel een probleem liggen. De PvdA wil hier dus graag jaarlijks het overzicht van ontvangen. De politieke speelruimte is beperkt, want 80% ligt vast omdat anders het rijksbudget niet wordt verstrekt. Er blijft dan 20% over en dat is nog altijd € 100 miljoen. Daar wil hij ook dat de staten zich daar flexibiliteit toe eigenen, want er is sprake van voortschrijdend inzicht, er komen verkiezingen aan en de politieke legitimiteit is erg belangrijk. Het is dan ook niet de bedoeling dat de staten en de gemeenteraden aan de kant blijven staan. Door de visitatiecommissie wordt ook genoemd dat dit dan wel een heel mooi speelveld wordt voor vooral de groene bestuurders, waardoor alle anderen wat toekijken. Dat is niet de bedoeling.

In de technische vragenronde is ook al gevraagd wie er voor wat verantwoordelijk is. Natuurlijk is het college verantwoordelijk, maar de programmamanager is ook belangrijk. In de opvatting van de visitatiecommissie zou deze te weinig bevoegdheden hebben. Wat vindt het college daarvan? Bij de noordelijke samenwerking en het streven om met de overige twee noordelijke provincies naar Den Haag te trekken en daar samen meer te krijgen dan ieder afzonderlijk, is hem iets merkwaardigs opgevallen. Groningen heeft een totaalbudget van € 400 miljoen, Drenthe een budget van bijna € 500 miljoen en Friesland een budget van € 2,3 miljard. Hoe kunnen de noordelijke provincies nu samen als eenheid optreden als die verschillen zo groot zijn? Het valt bijvoorbeeld op dat de kosten voor natuur in Drenthe € 202 miljoen bedragen, terwijl dat in Friesland € 352 miljoen is. De kosten van water zijn in Drenthe € 94 miljoen en in Friesland € 508 miljoen. Nu is er in Friesland weliswaar veel meer water, maar de onderlinge verschillen zijn wel erg groot. Voor de sociaal-economische kant is € 14 miljoen uitgetrokken voor Drenthe en € 602 miljoen voor Friesland. Opgeteld ontstaan dit soort bedragen en ook tussen de bijdragen die van gemeenten worden gevraagd zit een groot verschil. Het is goed om vanuit strategisch perspectief eens stil te staan bij die grote verschillen. Verder is de vraag wie nu de kwaliteit van dit alles bewaakt. De Milieufederatie maakt daar ook een opmerking over en ook de PvdA-fractie vraagt zich af hoe er zicht wordt gehouden op die kwaliteit. De vraag is waar de verschillende partijen accenten willen leggen als het gaat om de vrije speelruimte. De PvdA heeft daarover nagedacht en sluit voor een deel aan bij wat hier al ter discussie is geweest, namelijk dat de totstandkoming van de EHS prioriteit heeft en daaraan gekoppeld agrarische en recreatieve bedrijfsverplaatsingen. Daar moet eens goed naar worden gekeken en dient een substantieel bedrag voor gebruikt te worden. Voor veel burgers is de revitalisering van het platteland het meest zichtbare en als er wordt gewerkt aan een dergelijke operatie, dan zou daar meer de nadruk op moeten worden gelegd. Uit de inspraakreacties blijkt dat verschillende organisaties, waaronder de Brede Overleggroep Kleine Dorpen, opmerkingen maken over die revitalisering, waarbij het gaat om dorpsomgevingsplannen en multifunctionele centra. Die centra zijn in een van de stukken als mogelijkheid genoemd, maar zijn afgeserveerd in de discussie over de technische vragen. Het moet wel kunnen en als er serieus werk wordt gemaakt van leefbaarheid op het platteland, dan moet daar meer ruimte voor worden gecreëerd. Als het gaat om de sociaal-economische ontwikkeling, dan denkt spreker vooral aan de zuidoostelijke hoek van deze provincie, waar heel veel zaken niet lopen zoals de staten dat willen. Bij de sociaal-economische dimensie dient daar dan ook de nadruk op te liggen. Het laatste is het innovatieve element van het ILG. Wat is dat nu precies? Hij kon dit niet terugvinden en denkt dat als het gaat om de landbouw, er daar in bepaalde gebieden heel veel mogelijkheden zijn door

het innovatieve element vooral te stimuleren. Zo kan daar een stimulans worden gegeven aan alternatieve energieopwekking. Gebeurt dit niet, dan wordt er nog nauwelijks handen en voeten gegeven aan het begrip duurzaamheid. Zo zijn er ook boeren die hele goede ideeën hebben over biovergisting en biomassa, maar die een probleem hebben als het gaat om het geld dat daarvoor beschikbaar is. Indien de provincie dit serieus wenst te nemen, zal er met geld over de brug gekomen moeten worden. Hij wil dit echter niet in detail uitwerken, maar de richting heeft hij nu met een paar accenten wel aangegeven.

De heer WIERINGA heeft op pagina 5 gezien dat er extra apparaatskosten nodig zijn. Hij zet hier vraagtekens bij, want er wordt teruggegaan van 38 regelingen naar één regeling. Hier moet juist voordeel uit te halen zijn. Hoe is de onderbouwing van die extra kosten? Op pagina 3 wordt gemeld dat de provincies Groningen, Friesland en Drenthe gezamenlijk optrekken naar één ILG-contract en dat het dagelijks bestuur van het SNN de convenantpartner wordt. Hij hoort graag wie verantwoordelijk wordt; het college van deze provincie of het dagelijks bestuur van SNN. Dit speelt des te meer na het weglopen voor de verantwoordelijkheid door SNN na het mislukken van het IT-atelier. Op pagina 9 wordt gesproken over het plan "Tussenwater" in het Hunzedal te Zuidlaren. Hoe wordt met de belangen van de boeren omgegaan? Zie hiervoor het rapport "Landbouw Hunzebreed" van december 1999. Op pagina 13 wordt vermeld dat er 1.500 ha nieuw bos wordt aangelegd voor de vastlegging van CO₂. Dit plan staat echter haaks op de massale bomenkap in de nationale parken Drents-Friese Wold en Dwingelerveld, die onder de noemer van herinrichting plaatsvindt. Zie hiervoor de brief van 4 oktober 2005 van de Stichting Woudreus te Diever. Kan het college aangeven op welke gronden die massale bomenkap plaatsvindt? Dit staat namelijk ook haaks op de doelstelling zoals die in POP II staat. Bij de aanleg van nieuwe landgoederen moet erop worden gelet dat deze niet in conflict komen met de landbouw, dus niet aanleggen in zone I en II. Op pagina 17 wordt gesteld dat de landbouw in Drenthe van groot economisch belang is. 12% van de banen is verbonden aan de landbouw. Bovendien levert de landbouw een wezenlijke bijdrage aan de vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied. Op welke manier gaat de provincie dit groot economisch belang benutten en versterken? Krijgen de boeren die willen uitbreiden om de kostprijs te drukken voldoende medewerking? Welke medewerking krijgen zes landbouwers in Nieuw-Buinen van de provincie om verplaatst te worden uit het dorp? Op pagina 26 wordt gesproken over de stadsrandzone Assen-West en het versterken van de landgoederenzone. Op welke manier zorg het college ervoor dat er voldoende ruimte blijft voor boeren, zoals bijvoorbeeld bij de maatschap Barkhuis/Boelens in Huis ter Heide? Dit bedrijf is hier nieuw gebouwd omdat het op de oude plek moest verdwijnen voor de natuur. Op pagina 27 wordt gemeld dat de landbouw zich in het Drentse Aa-gebied kan blijven ontwikkelen.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt op dat dit een uitvoeringsprogramma is. In dit stuk wordt niets anders gedaan dan bestaand beleid voor de komende periode onderbouwen met een andere methodiek. Over alle punten die de heer Wieringa noemt wil zij best nog eens met hem discussiëren, maar dit zou wijziging van beleid betekenen dat op een ander moment al is vastgesteld en daar gaat het hier niet over. Deze commissie heeft een uur op de agenda om het principe van het ILG te bespreken.

De heer WIERINGA merkt op dat op pagina 28 wordt gesproken over een derde nationaal park in Westerveld. De meerderheid van de inwoners van Westerveld wil geen nationaal park in hun gemeente en is tevreden over de leefomgeving. Kan het college aangeven hoe wordt omgegaan met de wensen van de inwoners van de gemeente Westerveld.? Ten opzichte van de financiering is een schema opgesteld dat totaal onzeker is. De bijdrage van het Rijk is niet zeker en gemeenten hebben zelf al moeite om de eigen financiën op orde te houden. Daar zit echt geen ruimte. De waterschappen moeten ook meer op de euro's letten en hoe deze worden besteed. In bijlage 3 wordt op pagina 1 gesproken over de vaarverbinding Erica-Ter Apel. Op welke gronden wil het college meewerken aan deze veel te dure vaarverbinding?

De heer KUIPER vond de informele bijeenkomst van vorige week over dit onderwerp een succes, aangezien hij daardoor meer informatie krijgt over hoe bepaalde dingen doorwerken. Dit is een zevenjarig

project dat past binnen het gebiedsgerichte beleid van de provincie en dit wordt dan ook serieus aangepakt. Er ligt dan ook een forse ambitie achter. De visitatiecommissie heeft een goed verslag opgesteld en daar zijn aanbevelingen uit voortgekomen. Is het college bereid om die aanbevelingen over te nemen? De provincie is door het Rijk gevraagd om de regiefunctie op zich te nemen en daar zijn een paar knelpunten door hem gesignaleerd. Naar aanleiding van een bijeenkomst van alle provincies en staten die vorig jaar plaatsvond in Arnhem, heeft hij gevraagd of er een mogelijkheid was om in Drenthe een ambtelijke groep aan het werk te zetten die bezig zal gaan met deze uitvoering en de vraag of de provincie Drenthe dit wel waar kon maken. Als antwoord daarop kreeg hij dat dit ook gezocht moest kunnen worden binnen de ambtelijke organisatie. Een hoge ambitie bij dit project betekent echter ook dat daar in de uitvoering ook zo mee moet worden omgegaan en hij maakt zich dan ook zorgen over de manier waarop de uitvoering op ambtelijk niveau wordt vormgegeven. Andere knelpunten zijn de noordelijke samenwerking en de doorvertaling naar de raad bij de financiering van een aantal zaken. Ten aanzien van de noordelijke samenwerking zou dit binnen SNN-verband moeten gebeuren. De verschillen tussen de drie noordelijke provincies zijn groot en als SNN-projecten gaat uitvoeren ontstaat vaak de discussie over de mal en de contramal. Als ILG-gelden worden gebruikt in de discussie over de mal en contramal, dan zou het wel eens zo kunnen zijn dat daar op een verkeerde manier mee wordt omgegaan, in de zin dat het geld in de mal terecht komt. De ILG-gelden zijn immers bedoeld voor de contramal, namelijk het tot ontwikkeling brengen van het landelijk gebied. Wat vindt de gedeputeerde daarvan?

Ten aanzien van het tweede knelpunt is er een advies om de externe partners, waaronder de andere overheden als waterschappen en raden, hierbij te betrekken. Hij heeft gemerkt dat de democratische legitimatie die moet worden gegeven via de raad op een te grote afstand wordt gezet van dit ontwikkelingsproces. Hij vraagt het college om de aanbeveling om de externe partners er op een goede manier bij te betrekken, ook te vertalen naar het betrekken van de gemeenteraden hierbij. Raadsleden hebben hem er namelijk op gewezen dat dit in een proces wordt geplaatst waarbij zij op een afstand worden gezet en dat is niet de bedoeling.

Bij de financiering staat bij water dat er geen middelen voor op de begroting staan. Dat houdt dus in dat het nodig is om in de discussie met het Rijk ervoor te zorgen dat dit wel als middel op de begroting komt te staan. Bij de inrichting van duurzame energie ziet hij dat het ook niet in het programma is opgenomen en daar wil hij met de PvdA een goed punt van maken, want bij de inrichting van het landelijk gebied gaat het ook om de toekomst van biomassa en biogisting. Dat neemt nogal wat ruimte in beslag en dat betekent dat daar een visie op moet worden ontwikkeld en dat er een vertaling vanuit de provinciale verantwoordelijkheid moet worden gemaakt.

De heer POPKEN geeft aan dat de bijeenkomst van vorige week verhelderend heeft gewerkt. Het gaat nu om een algemene regeling, waarbij 38 regelingen zijn samengevoegd in één ILG-regeling. Dat is in het kader van ontregeling een goede zaak. Wat voorligt, is een conceptplan waarmee hij in grote lijnen kan instemmen. De watercomponent wordt niet vergoed of gesubsidieerd en de provincie zal daar dus zelf een behoorlijk bedrag voor moeten uittrekken. Inmiddels is een week verstreken en de vraag is of dit verhaal op dit punt misschien achterhaald is.

De heer SMIT sluit aan bij wat door de heer Hornstra is gezegd en gevraagd.

De heer SMIDT merkt op dat het college terecht kiest voor bestendiging van het huidige beleid. Het wateronderdeel hoort wel in dit ILG thuis, want anders komt het bij de burgers terecht en dat is niet wenselijk. De visitatiecommissie doet een aantal goede aanbevelingen en spreker heeft begrepen bij de inloopdag dat daar van harte naar wordt geluisterd. Hij doet ook de aanbeveling om het verslag van de commissie Herweijer ten aanzien van het ISV er eens bij te pakken, want dit is ook programmafinanciering en de valkuilen die daarin zijn beschreven en de aanbevelingen die daarbij worden gedaan, zijn op voorhand van toepassing op dit programma. Daarbij gaat het vooral om het inzetten op projecten die obstakelvrij zijn en het inzetten op partners die in staat zijn het programma uit te voeren, want op het eind moet er wel afgerekend worden. Zo zit er nog een aantal aanbevelingen van Herweijer in het ISV-rapport, die kunnen helpen om de organisatie goed in te richten. Het ambtelijk apparaat zal niet alleen

moeten worden aangepast, maar ook uitgebreid. De heer Hornstra vindt dat dan wel vreemd, maar wil wel elk jaar een verslag. Er zijn ook mensen die een opmerking maken over de legitimatie bij verkiezingen. Het is echter een zevenjaarlijks programma en dit beslaat twee perioden bij waterschappen en raden. Het is dan ook lastig om halverwege de rit het programma aan te passen bij de legitimatie of de legitimatie aan te passen bij het programma.

De heer HORNSTRA antwoordt dat er voortdurend door het college is beweerd dat hier ook enige flexibiliteit in zat. Als dit namelijk wordt gekoppeld aan de politieke legitimatie, dan kan het zijn dat inzichten veranderen en dat doelstellingen moeilijk zijn te bereiken. Wellicht dat er dan toch nog kan worden geschoven, want anders komen de staten en de raden aan de zijlijn te staan.

De heer SMIDT vindt dit een begrijpelijke opmerking, maar aan de andere kant is bekend dat veel van die programma's en projecten heel lang lopen en dan is het niet mogelijk om halverwege te zwenken vanwege het feit dat er raads- of waterschapsverkiezingen zijn geweest. Bovendien is de Kaderrichtlijn Water nog niet verankerd in dit programma en dat zal ook nog moeten. Hij maakt zich zorgen over de voortgang van een aantal projecten in het landelijk gebied omdat de verwerving van gronden stagneert. Die verwerving stagneert om een aantal redenen, want het laaghangende fruit is inmiddels geplukt en wat nu nog hangt is hoog fruit. Dat betekent dat het lastig is om bepaalde gronden in handen te krijgen en dat zal betekenen dat de doelen daarmee misschien niet kunnen worden gehaald. De voortgang van de verdrogingsbestrijding hangt hier namelijk aan vast. Ook in het licht van het obstakelvrij maken van de herinrichting van beekdalen, is de verplaatsing van agrarische en recreatieve bedrijven belangrijk. Vanuit zijn oogpunt is landschap belangrijker dan bos en daarbij wil hij vooral de uitvoering ten aanzien van particulieren betrekken. Hij beveelt aan om voorzichtiger te zijn met nieuwe projecten als de voortgang van bestaande projecten niet helemaal zeker is.

De heer HORNSTRA merkt op dat de heer Smidt spreekt over particulier beheer versus verwerving door de provincie. Spreker las laatst een artikel waaruit bleek dat er toch een behoorlijk kwaliteitsverschil zit tussen het beheer van gronden door boeren en door particulieren.

De heer SMIDT antwoordt dat daarover ook bij het volgende agendapunt wordt gesproken. Het project is nu nog volop in beweging en de onderhandelingen met het Rijk lopen nog. De heer Hornstra heeft het verhaal over de noordelijke samenwerking uitstekend neergezet. Als het gaat over de financiering dan wordt hier nog over gesproken en zal hij zich niet bezondigen aan verdere details. Hij wenst college en ambtenaren veel succes bij het maken van deze slag, want het lijkt simpeler dan het is. Het lijkt er namelijk op dat er wordt teruggegaan van 38 regelingen naar één, maar hier loopt ook nog weer de specifieke verantwoording van Europese gelden doorheen. Er zit dus nog een zekere verkokering in. Bij het ISV merkte hij zojuist op dat het bij partners heel moeilijk is om met die programmafinitiering te gaan werken, dus er moet nog een behoorlijke slag worden gemaakt. Een ieder die daarbij betrokken is, wenst hij veel succes.

De heer WIJBENGA geeft aan regelmatig met de gedeputeerde te hebben gesproken over het ontpotten en ontschotten van middelen. Allerlei regelingen gericht op het landelijk gebied in Drenthe, kunnen hierdoor integraal worden ingezet. Het gaat nu om het opheffen van 38 regelingen in één fonds. Met deze aanpak kan een forse stap vooruit worden gemaakt. Er is sprake van heldere afspraken met het Ministerie van LNV, concreet geformuleerde doelstellingen en een contract dat geldt voor de langere duur, waardoor partijen voor langere tijd aan elkaar zijn gebonden. Tijdens de voorlichtingsbijeenkomst op 18 januari 2006 is alles nog eens op een rij gezet en zijn al veel vragen beantwoord. Op een aantal hiervan wil hij terugkomen. Deze behandeling is een tussenstap, want de finale behandeling en besprekingen met LNV moeten nog dit jaar plaatsvinden en in december 2006 wordt gesproken over de financiële gevolgen voor de provincie. Pas dan kan hij definitief zijn standpunt bepalen. Namens de drie provincies wordt er nu onderhandeld met het Ministerie van LNV en ook het contract zal namens de drie provincies door SNN worden afgesloten. Straks zal de individuele provincie de beschikkingen gaan af-

geven en vervolgens wordt de afhandeling weer bij SNN neergelegd. De vraag is hoe dit alles inzichtelijk wordt gemaakt voor de aanvragers en op welke wijze de staten hier zicht op houden. Er is al gevraagd om een jaarlijkse rapportage door de heer Hornstra en hij sluit zich bij die vraag aan. De vraag is ook hoe SNN voor dit nieuwe doel wordt uitgerust. Komen er daar mensen bij en moeten er mensen worden omgeschoold? Voor de financiering zijn meerdere bronnen aangegeven, variërend van Brussel tot aan de gemeenten. In de tabel die nu voorligt sluit de zaak netjes op basis van de vooronderstellingen, maar vorige week was te horen dat er in de Brusselse middelen inmiddels een forse deuk is geslagen. Dat is een onzekere factor, temeer nu ook het Europees parlement de meerjarenbegroting heeft afgewezen. Dergelijk vraagtekens kunnen ook worden gezet bij de financiering door gemeenten. Op bestuurlijk niveau zijn er afspraken gemaakt, maar de politieke en financiële dekking door de gemeenteraden moet er nog komen. Dit alles leidt tot de vraag of er al een beeld is indien er beduidend minder financiële middelen beschikbaar komen. Waar liggen dan de prioriteiten of posterioriteiten? Tijdens de voorlichtingsbijeenkomst heeft hij al een vraag gesteld over de mogelijkheid om over diverse beleidsonderdelen te kunnen schuiven. Hij vraagt in dit kader aandacht voor de economische ontwikkeling van het platteland. In de budgetten komt dit onderdeel er verhoudingsgewijs bekaaid af. In de Europese verordening is echter een prominente plaats voor dit onderdeel ingeruimd. Hij is er voorstander van om economische activiteiten op het platteland te stimuleren. Dat is enerzijds om de werkgelegenheid te stimuleren en arbeidsplaatsen te scheppen die anders verloren gaan en anderzijds om de leefbaarheid in de dorpen te verbeteren. Bevordering van het ondernemerschap zou een meer prominente rol in het plan moeten krijgen. Het doet hem goed dat in dit plan de digitale ontsluiting van de dorpen voor 100% in het plan is opgenomen.

Welke ruimte is er nu eigenlijk en met hoeveel euro's kan de provincie nu nog schuiven? Binnen welke onderdelen van dat fraaie schema ligt die ruimte om te schuiven? Over de uitvoering vraagt hij hoe het met het ambtelijk apparaat zit als meer dan 30 regelingen ophouden te bestaan. Is er dan echt overcapaciteit? Is daar al iets over bekend? Van verschillende kanten heeft hij vernomen dat het indienen van projecten voor het ILG voor sommige organisaties nog een claim legt op de beschikbare capaciteit. Niet duidelijk is in hoeverre er procesgeld uit het ILG kan worden aangewend voor dit doel, omdat het als zodanig in directe zin niet bijdraagt aan de gestelde doelen. Hij verzoekt het college om eens na te gaan in hoeverre binnen het ambtelijk apparaat capaciteit beschikbaar kan worden gesteld om deze organisatie bij te staan in het opstellen van het projectplan en vervolgens de indiening daarvan bij de provincie. Andere mensen moeten dan vervolgens de plannen gaan beoordelen, maar dat spreekt voor zich. Is het college bereid deze draad op te pakken?

De heer BAAS heeft dezelfde vragen als anderen bij de samenwerking in SNN-verband, de economische ontwikkeling van het platteland, het begrip duurzaamheid en de vraag over de financiële ruimte van de staten, daar waar al 80% voor rijksdoelen is bestemd. Twee vragen hebben voor hem prioriteit. Het eerste is dat dit een zevenjarig programma is, dat als voorbeeld heeft dat er sprake is van ontschotting en flexibiliteit. Daar staat hij ook achter. De vraag is alleen hoe de staten dit kunnen controleren en hij sluit zich dan ook aan bij de sprekers die vinden dat er eigenlijk elk jaar een verslag dient te komen van hoe er wordt geschoven met middelen en waar deze verschuivingen vandaan komen. Hij wil dan ook dat de staten hun controlerende taak in deze periode van zeven jaar goed kunnen uitvoeren. Ten aanzien van het bijeenbrengen van 38 regelingen in één integraal project merkt hij op dat dit buitengewoon veel ambtelijke organisatie vergt. Hij heeft buitengewoon veel vertrouwen in de ambtelijke organisatie, maar het is niet alleen een kwestie van een andere structuur, maar heeft ook te maken met mentaliteit. Kan de organisatie ook over de eigen schaduw heen springen? Het college dient aan dit punt veel aandacht te besteden en hij wenst de ambtenaren veel succes bij de culturomslag die er moet worden gemaakt.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt op dat er op dit moment ambtelijk zeker een cultuuromslag plaatsvindt en zij is verheugd dat de commissie dat ook in de gaten heeft. De voorlichtingsbijeenkomst en het gesprek van vorige week heeft dan in ieder geval geholpen en de commissie weet daardoor dat het college hier heel erg mee bezig is. Over de samenwerking in Noord-Nederland is door meerderen gezegd dat er één convenant zal komen. Dat is steeds door het bestuur van SNN met de verschillende staten besproken en spreekster vindt dit een meerwaarde voor het Noorden omdat dan steviger en in gezamenlijkheid met het Rijk kan worden onderhandeld. Bovendien is het Kompas van het Noorden eindig en is ook bekend dat er niet langer heel veel geld voor de economische sector naar Noord-Nederland gaat. Er is echter ook een beweging van decentralisatie die wel op gang komt en die van belang is voor het vervolg van wat de commissie Land is gaan heten. De noordelijke provincies willen de oefeningen in samenwerking die de afgelopen jaren in het kader van het Kompas van het Noorden zijn gehouden en de efficiency die al was ontstaan, verder ruimte geven door het samen optrekken in de plannen die er bestaan voor Nederland en de financiering daarvan.

De heer Wijbenga heeft gevraagd wie hiervoor verantwoordelijk was. Er bestaan drie verschillende programma's voor de drie verschillende noordelijke provincies die in elkaar worden gevlochten en dat wordt gezamenlijk bij de minister op tafel gelegd als het contract van Noord-Nederland en daar wordt slechts één keer voor getekend. Het is echter onmiddellijk te zien dat het Drentse verhaal voor de Drentse begroting er zo weer uitgehaald kan worden. Afgesproken is dat voor het realiseren van het totaal de provincies ieder hun eigen verantwoordelijkheid zullen nemen. Het komt dan ook terug in de Drentse begroting en wordt met de Drentse staten besproken. De provincie Drenthe houdt dus zelf goed in de gaten dat dat contract met het Rijk goed wordt afgesproken en afgesloten. Daarmee bestaat een extra mogelijkheid voor financiering indien een doel of een effect in Drenthe zelf niet kan worden gefinancierd, terwijl dat in Groningen of Friesland wel kan en andersom. Het is dan ook mogelijk om met elkaar in dat kader om de tafel te gaan. De heer Hornstra vraagt wat er inhoudelijk vernieuwend is. Het feit dat zo meteen voor initiatiefnemers die iets willen in het landelijk gebied één beschikking kan worden afgegeven over al die regelingen, is de grootste klap die wordt gemaakt. Het wordt als het ware één loket waar alles samenkomt en alles wat erachter zit, daar hoeft die initiatiefnemer helemaal niets van te weten. Er wordt namelijk gewoon gezorgd dat het project wordt ingediend, dat er begeleiding plaatsvindt en dat er wordt voorbereid. De heer Wijbenga vraagt of het ambtelijk apparaat indieners van projecten kan helpen bij hun projectaanvraag, maar er zijn geen ambtenaren over en het is waarschijnlijk dat er extra apparaatskosten moeten worden gemaakt. Het betekent wel dat de provinciale projectleiders bij het ontwikkelen van plattelandsbeleid, initiatiefnemers die geen grote organisatie hebben helpen om haalbare subsidieverzoeken in te dienen. Dat doet de provincie dus nu al en zal nog intensiever in de toekomst worden gedaan. De 38 regelingen die nu worden gebundeld in één ILG, werden altijd door het Rijk uitgevoerd en het ILG zal door de provincie worden uitgevoerd. Dat is dan ook de reden dat er ambtenaren bij moeten en dat de apparaatskosten toenemen. Het Rijk meent dat de provincie deze regeling veel efficiënter kan uitvoeren en dat het dus geld oplevert en daar zijn de provincies heel boos over geworden, want deze operatie heeft nooit een efficiëncyslag in zich gehad. Indien de provincie hier wel op zou kunnen verdienen, dan zou dat in het doelen en het effect van het landelijk gebied moeten blijken en niet in de bezuinigingsoperatie van het Rijk.

Spreekster kan zich voorstellen dat er in het hele traject tot en met december, wanneer de staten als budgethouder een finale besluitvorming hebben, halverwege het jaar in de commissie nog eens wordt gesproken over hoe de vlag er dan bij hangt. Er wordt namelijk gevraagd of spreekster een en ander op euro's kan zetten, maar dat kan zij van geen kant, want eind maart 2006 komt het bod van het Rijk en dan zal een aantal zaken opnieuw moeten worden gewikt en gewogen. Alle commissieleden hebben aangegeven dat de provincie dit van de gemeenten heeft, maar dat deze ook geen geld hebben. Gemeenten gaan er echter voor, maar net als het college naar de staten moet voor de financiële onderbouwing, moet het gemeentebestuur naar de raad. Duidelijkheid over die financiële onderbouwing is er echter pas indien bekend is wat het Rijk het noorden financieel biedt en als de onderhandeling over wat de provincies willen en wat hun ambities zijn, zijn afgerond. Ook de gemeenten en waterschappen, die weliswaar in wat mindere financiële omstandigheden verkeren, gaan ervoor en hebben verregaande ambities. Gemeenten en waterschappen hebben de afgelopen jaren in de samenwerking in het landelijk

gebied geleerd dat als er wordt samengewerkt, het efficiënter, sneller en leuker kan. Gemeenten zijn van het begin af aan hierin partners geweest en zijn dus ook gevraagd naar wat hun ambities zijn en wat zij daar financieel voor over hebben. Uit eigen vrije wil hebben de gemeenten dit geheel, inclusief een aantal projecten, bij de provincie op tafel gelegd en ingebracht.

Wat niet door het Rijk wordt meegefinancierd en wat niet in aanmerking komt voor cofinanciering met Europese gelden, is provinciaal geld. Dat is wat de provincies inbrengen in het contract met het Rijk over de provinciale doelen, waar dan heel efficiënt provinciaal geld aan kan worden toegevoegd. Duurzame energie moet hier helemaal niet worden ingebracht. Door een aantal commissieleden is in dit kader ook gezegd dat het behapbaar moet blijven en het college heeft in de hoofdlijnennotitie, die een paar weken geleden ook in de commissie is besproken, aangegeven waar het voor de provincie ophoudt. Er is namelijk ook nog sectoraal cultuur- en welzijnsbeleid, dus voor die multifunctionele centra komt geen geld van het Rijk via het ILG. Daarom laten de provincies dit met hun partners gewoon bij de functionele afdelingen. Zaken die dus specifiek betrekking hebben op (duurzame) energie, zullen uit de Energienota worden gehaald en daar bestaat een aparte afdeling voor.

De heer KUIPER merkt op dat in de discussie over de Energienota juist is aangegeven dat er met dwarsverbanden zou worden gewerkt, dus bij alles wat met duurzaamheid en ontwikkeling heeft te maken moet worden aangegeven hoe dit zo optimaal mogelijk kan worden gerealiseerd. Ook dit verhaal heeft met die duurzame ontwikkeling te maken.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt het daar wel mee eens te zijn, maar als er dwarsverbanden zijn wil dat nog niet zeggen dat dit moet worden opgenomen in het ILG. Daar waar het over biomassa gaat zit dit voor een deel wel in het ILG, aangezien er behoorlijk wordt ingestoken op ondernemerschap op het platteland en de verbreding van de landbouw. Onder dat hoofdstuk kan de biomassa dus worden ondergebracht.

De heer SMIDT vraagt zich af wat de bodemsaneringsgelden dan in het ILG doen.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat dit is besloten door het Ministerie van VROM, dat ook een van de partners is. Dat wordt dan ook langs die weg op doelen gezet en afgerekend.

Als het gaat om de verschillen in financiën tussen provincies antwoordt zij dat het systeem van de drie programma's in alle drie noordelijke provincies gelijk is. De drie medewerkers die projectleider zijn hebben dit continu samen gedaan. Er is in Friesland uit de inspraak een aantal zaken gekomen die er nu in zitten. Ook worden nog discussies gevoerd over normkosten. Op dit moment zijn de normkosten opgenomen zoals het Rijk deze voorschrijft, maar dit jaar moet er nog veel worden onderhandeld want voor de normkosten EHS kan geen hectare EHS worden gerealiseerd. Friesland heeft daarom al gewerkt met gewenste normkosten en Friesland en Groningen hebben bijvoorbeeld het Waddenfonds opgenomen. Zo zijn er dus wel verschillen, maar het betekent dat de acht hoofdoelen gewoon samen kunnen vallen. Voor het ene onderdeel is de ambitie, bijvoorbeeld ten aanzien van water, in de ene provincie wat hoger gesteld dan in de andere provincie. Het aardig is nu juist dat er voor Noord-Nederland een hele optelsom kan worden gemaakt. Het college vindt vitalisering van het platteland ook erg belangrijk, maar daar waar de minister van LNV hierin ook een belangrijke partner is, een agenda voor het vitaal platteland heeft en daar geen cent voor over heeft, is het aan de provincies zelf om daar iets aan te doen. Dat delen de provincies met de gemeenten in integrale projecten. Multifunctionele centra zijn daar niet in opgenomen, want dat blijft gewoon in de welzijnssector. De provincies hebben nu wel met de minister beknokt dat de minister in de onderhandelingen met Europa de derde as open houdt van het plattelandsontwikkelingsprogramma, aangezien dat verbreed plattelandsbeleid is. De minister mag daar dan wel niets aan doen, maar als de minister het in Europa niet openhoudt, dan missen de provincies en gemeenten de Europese cofinanciering. Uit de plattelandsverordening willen de provincies dit dus graag benutten.

De heer Wieringa heeft vragen gesteld over allerlei onderdelen waar de provincie vaststaand beleid over heeft. Zij zal op die vragen dan ook niet ingaan, want dat moet op een ander moment als die agenda-

punten aan de orde zijn. De heer Wieringa geeft aan dat gemeenten en waterschappen erg op hun geld moeten passen, maar spreekster merkt op dat de provincie daar niets over te zeggen heeft en dat het erg arrogant zou zijn als de provincie daar al iets mee zou willen doen. In een van de vorige statenperiode is de vaarverbinding Erica-Ter Apel al eens aangebracht. Bovendien klopt het niet dat het Rijk hieraan niet wil meebetalen, want het Rijk betaalt € 4,8 miljoen mee. Dat is dan ook in de landelijke routenetwerken opgenomen en is in het programma terug te lezen. Zij is het met de heer Kuiper eens dat het hier gaat om een heel forse ambitie. De aanbevelingen van de visitatiecommissie worden aangenomen. Die aanbevelingen gaan voornamelijk over de organisatie, hoe de gebieden moeten worden ingericht, hoe de contacten met de partners worden ingericht en hoe de provinciale organisatie hierop moet worden ingericht. Daar moet stevig aan worden gewerkt. Met betrekking tot de afstand waarop de gemeenteraden komen te staan, antwoordt zij dat de colleges dit zelf moeten regelen en daarvan zijn zij zich bewust.

De heer KUIPER merkt op dat de procedure door het Rijk wordt opgelegd en dat er in die procedure iets zit waardoor raden automatisch op grotere afstand komen te staan. Spreker heeft van twee raden gehoord dat zij teveel worden geconfronteerd met een voldongen feit.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat het aan die raden is om dit onder de aandacht te brengen bij het gemeentebestuur of het Rijk. Er zijn ook raden waarin de colleges dit al in algemene zin hebben besproken en die stemmen daar wel mee in. Het is aan ieder college van burgemeester en wethouders om fiat te krijgen van de raad voor de middelen die het college uit wil geven. Indien spreekster in één week budget voor water uit de hoge hoed had kunnen toveren, dan had zij de commissie deze middag op gebak getrakteerd. De midterm-review is opgenomen om halverwege de rit met de partners om tafel te gaan zitten om te gaan kijken of er ook dingen moeten worden bijgesteld, maar provincies hebben de minister al aangegeven dat eind februari 2006 een voortgangsrapportage naar de minister zal worden gestuurd, aangezien de minister de Tweede Kamer op de hoogte moet houden. Dat doet de provincie nu ook, dus de staten krijgen elk jaar deze rapportage. Verder zal de voortgang van het uitgeven van het budget worden meegenomen bij de begroting, die de staten ook elk jaar onder ogen krijgen. In de begroting komt een apart programmaonderdeel met betrekking tot het ILG, dus dat kunnen de staten ook op die manier volgen, evenals hoe dat ingericht gaat worden. Er zal zeker ook worden gekeken naar de uitkomsten en de adviezen van de commissie Herweijer, want met wat de heer Smidt zegt over programmafinanciering en over obstakelvrije programma's is zij het eens. De midterm-review is erin opgenomen om de Kaderrichtlijn Water er ook in te kunnen verwerken. Het is altijd zo dat het altijd het makkelijkst is om het lage fruit te plukken, maar zij is vol goede moed dat ook het hoger hangende fruit kan worden geplukt, mits de middelen dit de provincie toelaten. Zijn dankt de commissie voor het succes dat haar wordt gewenst met deze operatie. Dit is nog een hele kluit, maar het is de moeite waard. Tot drie maal toe is met LNV een traject ingezet voor ontschotting en decentralisatie. Daar is steeds een stukje van gerealiseerd en voor de rest is het altijd weer teruggehaald. Het is nu een klap waarbij het nu of nooit is. De weg terug is er niet meer, dus moet het gewoon goed gebeuren.

Het contract wordt dus in Noord-Nederland in één keer voor de drie noordelijke provincies afgesloten. Ook de aansturing van de DLG gebeurt door de drie provincies, want DLG gaat veel werk voor de provincies doen en vormt ook het betaalorgaan. In de structuur van SNN willen de provincies op deze manier blijven werken. Over de Brusselse middelen is een brief van het IPO aan minister Zalm gezonden, waarin staat wat het effect is van het binnenhalen van zijn miljoen. Daar zijn de provincies verontrust over en gemeenten, waterschappen, provincies en rijk gaan met elkaar praten wat het rijksbod is en wat uiteindelijk het verhaal zal zijn waarop een contract wordt afgesloten. Over de apparaatskosten wordt nog onderhandeld, waarbij het gaat om de normkosten, de restantaakstelling, de inflatiecorrectie voor zeven jaar en dergelijke. Dit is nog een waslijst van punten waar het komende jaar nog overeenstemming over moet worden bereikt. Aan een culturomslag wordt door het ambtelijk apparaat dus hard gewerkt.

(De voorzitter schorst de vergadering van 17:10 uur tot 17:34 uur)

De VOORZITTER stelt voor om dit onderwerp op de agenda van een volgende commissievergadering, wanneer er meer bekend is over de Europese middelen die hiervoor beschikbaar worden gesteld, terug te halen. Hij stelt verder voor om agendapunt 11, de brief over cultuurhistorisch landschapsbeheer, door te schuiven naar een volgende commissievergadering.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De heer WIJBENGA vindt het een goede zaak om een volgende keer weer over dit onderwerp te spreken als er meer bekend is over de financiële middelen. Hij heeft gevraagd of er een prioriteitschema bestaat waarop staat aangegeven wat er wel en niet kan worden gedaan wanneer er onverhoopt minder geld beschikbaar komt dan verwacht.

De heer KUIPER merkt op dat op pagina 5 een opmerking staat over SNN-verbanden en Kompas voor het Noorden en de relatie die dit heeft met dit project. Verzekerd is dat de uitvoering via dit huis en de DLG loopt, maar op het moment dat er afspraken worden gemaakt over de SNN, dan constateert hij dat de manier van praten in deze commissie anders is dan in SNN-verband. Het SNN-verband is een veel meer economisch geheel waar statenleden in zitten die gewend zijn om vanuit die mal-contramal gedachte te denken. De filosofie is in SNN-verband dat door de economische kenniszones de landelijke gebieden direct worden meegetrokken, terwijl in deze commissie veel meer wordt uitgegaan van het stimuleren van het landelijk gebied. Dat staat haaks op elkaar en op het moment dat dit in uitvoering wordt gebracht kan daar een scheiding in worden aangebracht, maar zodra daar bestuurlijk over wordt gesproken is er sprake van een wat andere denkrichting. Hij pleit ervoor om als hier in SNN-verband verder over gesproken wordt, er goed moet worden nagedacht over de aan te bieden structuur.

De heer HORNSTRA heeft moeite met de beantwoording van het college dat aan de provincie wordt gevraagd kaderstellende prioriteiten aan te geven en dat het antwoord is wat de plannen zijn en wat er gedaan zal worden. Wat is op dit moment de provinciale taak om eventueel wel de richting aan te geven? Redelijk breed komt het element van duurzaamheid en energie naar voren en dan is het aan het college om daar eventueel iets aan te doen. Hij heeft verder gevraagd wat er nu precies inhoudelijk vernieuwend aan dit geheel is. Dat er sprake is van procedurele vernieuwingen, snapt hij wel. Is het ILG nu een optelsom van alle 38 regelingen, of is het meer? Spreker heeft verder aangegeven dat de verschillen tussen de drie noordelijke provincies zo groot zijn en heeft gevraagd welke gevolgen die verschillen kunnen hebben bij de insteek van de onderhandelingen. Daar heeft hij geen antwoord op gekregen. Indien duidelijk is wat de financiële ruimte is, zal zijn fractie in een latere vergadering terugkomen op waar de eigen prioriteiten liggen.

De heer WIERINGA heeft een aantal punten aangekaart en heeft daar geen antwoord op gekregen. Hij stelt het op prijs om daar in een later stadium alsnog antwoord op te krijgen.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat zij de heer Hornstra heeft aangegeven waar de verschillen tussen de drie provincies vandaan komen. Het college heeft er in overleg met de staten voor gekozen om in het ILG zoveel mogelijk zaken op te nemen die samen met het Rijk worden gedaan en al het overige valt onder puur provinciaal beleid, wat zoveel mogelijk in dwarsverbanden en in samenhang wordt uitgevoerd. Het heeft geen enkele zin om zaken in het ILG op te nemen waarvoor geen rijks- of Europese financiering wordt verkregen. Friesland heeft hierin uiteindelijk bij de optelsom een andere keuze gemaakt, wat betekent dat Friesland in het ILG iets ruimer met eigen middelen werkt, maar als er dan uiteindelijk wordt gekeken naar het bedrag dat de drie provincies in het ILG afspreken met de minister, dan komen die bedragen in verhouding redelijk dicht bij elkaar. De provincie zou zover kunnen gaan om al het beleid wat er wordt gevoerd op het platteland, onder te brengen bij het ILG. Daarvoor heeft deze provincie echter niet gekozen, juist om inzicht te kunnen houden in datgene wat is gekoppeld aan het

contract met Europa en het Rijk. De Europese plattelands gelden lopen namelijk via het Rijk en daarover hopen de provincies er in overleg met het Rijk zo goed mogelijk uit te komen.

Indien de provincies acht doelen hebben, dan maakt het in principe niet uit dat er in Friesland bijvoorbeeld meer geld voor het landschap of de EHS wordt gereserveerd, want iedere provincie blijft in de uitvoering voor het eigen provinciaal meerjarenprogramma verantwoordelijk en dat betekent dat de ene provincie voor bepaalde doelen meer eigen geld beschikbaar stelt dan de andere. Op het moment dat eind maart 2006 het rijksbod uit wordt gebracht en eind mei 2006 duidelijk wordt hoeveel Europese middelen hieraan worden toegevoegd, dan lijkt het haar verstandig om daar in de commissievergadering voor of net na de zomervakantie, inhoudelijk over te spreken. Dan is namelijk duidelijk hoever de provincies zijn in hun onderhandelingen met het Rijk. Het Rijk kan wel zeggen dat de provincies een bepaald bedrag krijgen voor de EHS en het landschap, maar als het Rijk niet meegaat met de provinciale visie op de normkosten en dit niet op een realistisch niveau brengt, dan kan het Rijk wel een bepaald bedrag geven en zeggen dat daarvan wordt verwacht dat daar bepaalde zaken voor worden uitgevoerd, maar dan zal de provincie duidelijk maken dat voor dat bedrag beduidend minder kan worden gedaan. De ambitie die de provincie nu heeft is een voorlopig bod van wat de provincie zelf wil doen in deze provincie en nu is het afwachten wat het Rijk wil en wat er uiteindelijk overblijft. Voor of in de zomer kan dit dus nader worden geconcretiseerd. Dan is er ook de mogelijkheid om te kijken of er nog 20% van het geld flexibel is, of dat dit minder is, en of het strategisch handig is om er wat meer of minder eigen geld bij te doen. Op dat moment zullen de staten ook moeten kijken waar zij de prioriteiten bij wensen te leggen. Inhoudelijk is dat wat nu voorligt voor het grootste deel niet nieuw, want voor 80% tot 85% zijn hierover in het verleden al afspraken gemaakt en is het een optelsom der delen en een verzameling van wat bij oude regelingen al is afgesproken. De procedure, de manier van werken, de mate van flexibiliteit en de decentralisatie zijn echter wel als vernieuwend aan te merken, want de provincies voeren rijksbeleid uit. Dat is dan ook het nieuwe eraan en het gaat dan ook niet om een pot met nieuw geld waarop geen etiket zit. Ook de provincie heeft gedacht dat zij heel realistisch is, maar spreekster verwacht niet dat het bedrag wordt gehaald dat de provincies van het Rijk wensen in het kader van het ILG. Het is dus nog even afwachten met welk bod de minister zal komen.

De heer HORNSTRA antwoordt dat in het intervisierapport staat dat het te weinig vernieuwend en innovatief is en dat dit voor alle provincies geldt. Tevens heeft de gedeputeerde gezegd dat de aanbevelingen worden overgenomen.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de commissie Het Drentse verhaal van de visitatiecommissie ook toegestuurd heeft gekregen. Zelf is het college gelukkig met de uitkomsten voor Drenthe, maar een commissie moet er altijd wat van vinden. Het college was tevreden, maar weet ook wel dat nog niet alles is geregeld. Zij heeft ook uitgelegd dat als nu niet morgen de plattelandsgebieden worden aangepast, de provincie toch in 2007 op een gezonde manier aan het werk kan. Het is ook niet de eerste prioriteit van de provincie geweest. Het lijkt haar echter verstandig om daar in de zomer verder over te praten. Het is ook heel duidelijk dat de provincie op dit moment nog geen prioriteitenlijst heeft, want de middelen die de provincie krijgt worden over die acht doelen verdeeld en zij heeft er geen zicht op om welke van die acht doelen het gaat indien de provincie minder krijgt dan gewenst en of het de provincie de komende periode toch nog lukt om op water geld binnen te krijgen. Het college doet zijn best om op die onderdelen het maximale in de wacht te slepen. In mei of juni 2006 zal daar meer zicht op zijn en kan worden gekeken op welke terreinen de provincie krijgt wat zij wil en waar zij minder krijgt. Het zal altijd om geld gaan dat in het algemeen beschikbaar wordt gesteld voor hectares en kilometers en het is aan de provincie om dit concreet te beleggen met projecten. Indien er een hele stroom projecten is, dan zal bij de keuze van welke projecten worden gehonoreerd, altijd worden bekeken hoe met het minste geld het meeste kan worden bijgedragen aan doelrealisatie. Dan komt er een beschikking, waarbij kwaliteitsbewaking strikt zal worden gevolgd. De provincie is van de uitvoering door al die initiatiefnemers afhankelijk of uiteindelijk wordt uitgekomen op de goede plek en het goede doel. De staten zijn daarbij om dat goed te volgen.

De heer WIJBENGA merkt op het bereiken van maximale doelen met minimaal geld een goed uitgangspunt te vinden. Hoe denkt de gedeputeerde dit te bereiken? Komt er dan bij de indiening van projecten een tenderprocedure? Als het college de beste projecten wil honoreren, dan zal er een overzicht moeten zijn wat er over het totaal voorligt.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de provincie hierin ervaring heeft, want bij de SGB en LEADER+ heeft de provincie ook altijd gewikt en gewogen. Op dit moment kan spreekster daar nu geen helder beeld van geven, want de uitvoering (hoe gaat de provincie het doen en hoe wordt dit gevolgd en getoetst?) moet de komende periode nog worden uitgewerkt. Daar zal mogelijk de volgende keer ook over worden gesproken. Uit het verhaal van de heer Kuiper over de mal en contramal krijgt zij het idee dat SNN alleen maar economie is. In de Bestuurscommissie Landelijk Gebied is er sprake van drie sporen, te weten de stedelijke ontwikkeling, landschap en markt. Dat werkt fantastisch en voor Noord-Nederland is er een noordelijk programma voor het vitaal platteland geschreven en dat is ook uitgezet en besproken. Dat is het draaiboek en het voertuig waarover het dagelijks bestuur van SNN besluiten neemt. De bestuurscommissie landelijk gebied probeert dus in samenspraak voor het landelijk gebied in het Noorden de beste dingen te doen. Wat wel wordt geprobeerd is om het onderdeel water in de structuurfondsen te krijgen en Europa laat het dan ook toe dat water in de structuurfondsen zit en daar moet het Rijk aan trekken. De provincie is er hard mee bezig om te kijken of daar nog een wig tussen deur kan worden gekregen.

De VOORZITTER sluit af met de opmerking dat hij de gedeputeerde veel succes toewenst bij de onderhandelingen over het rijks- en Europees geld. Zodra bekend is om hoeveel geld het gaat, zal dit onderwerp opnieuw op de agenda van deze commissie worden geplaatst en kunnen er prioriteiten worden gesteld.

(Mevrouw Edelenbosch verlaat de vergadering)

12. Brief van 15 december 2005, kenmerk 49/5.5/2005011399, over Fietsplan Drenthe

De heer LANGENKAMP merkt op dat dit een pril plan is, waar hij wel een kaartje van heeft laten maken, zodat duidelijk is waar het door hem voorgestelde fietsplan loopt. Het is niet zo dat dit tracé wordt ingediend en dat hij overleg heeft gevoerd met waterschappen en dergelijke. Hij heeft dit rapport gelezen en heeft bijvoorbeeld bij de recreatieve routes gedacht dat hij daar nog wel een aanvulling zag. Dit voorstel dient dan ook om te kijken of het mogelijk is om in Drenthe een route langs een beekdal te maken, aangezien Drenthe ook bekend staat als het beekdallandschap. Vandaar dat hij is gaan kijken waar een aantal knelpunten zijn, zoals die ook blijken uit het rapport waarin het fietsplan is opgenomen, samen met het projectenboek, en of daar voor een deel iets aan kan worden gedaan. Bij een deel van deze fietsroute, die van Beilen naar Dwingeloo loopt, is ook het probleem aangegeven waar de fietsers eigenlijk moeten fietsen. Dat kan door het bos, maar kan ook langs een weg. Daar is echter geen echte fietsvoorziening en zo kan dat ook worden gezien bij de Oude Vaart tussen Dwingeloo en Meppel. Daar kunnen fietsers gewoon langs de Drentsche Hoofdvaart langs de N371. Dat is ook de provinciale weg met een provinciaal fietspad, maar spreker heeft bedacht dat het niet zo heel erg interessant is om daarlangs te fietsen, aangezien er ook binnendoor langs de Oude Vaart kan worden gefietst als daar een fietspad wordt aangelegd. Dit is een kwestie van zeer lange termijn en wellicht dat slechts een deel van dit tracé kan worden gerealiseerd, maar hij wil dit als een voorstel inbrengen. Hij is benieuwd naar de mening van de andere fracties en het college. Ten aanzien van het plan dat nu voorligt is hij heel blij dat dit plan er ligt. Een paar jaar geleden is uitgebreid gesproken over het fietsplan en toen is er vaak gezegd dat het in het nieuwe Nationaal verkeers- en vervoersplan zou komen, maar dat ging toen niet door, dus heeft het nog een tijd geduurd. Toen is ook vaak gediscussieerd over het verschil tussen veiligheid en doorstroming, wat vaak tot uiting kwam in discussies over voorrang op rotondes. Achterin dit boekje staat dat fietsers geen voorrang dienen te krijgen op rotondes binnen de bebouwde kom, maar daar is GroenLinks nog steeds op tegen. Veiligheid is in dit verhaal nog steeds wat onderbelicht, aange-

zien bereikbaarheid en doorstroming voor auto's prioriteit genieten. Hij wil iets meer aandacht hebben voor veiligheid voor fietsers. In de bebouwde kom is er namelijk ook nogal wat verschil tussen fietser en auto. Het nog meer aanleggen van drempels vinden de meesten echt niet nodig en daar staat ook iets over in het POP. De vraag is of er nog steeds wordt nagedacht over het Intelligente snelheidsaanpassingssysteem (ISA), zodat de auto niet sneller kan dan 30 of 50 km per uur. De doelstelling van dit plan is om het fietsgebruik te stimuleren. Dat is prachtig, maar wat is nu het afrekenbare? Dergelijke zaken mist hij. Verder is de vraag waarnaar wordt gestreefd, want wat betekent meer fietsgebruik? Ook zou als doelstelling kunnen worden gebruikt dat in 2013 het fietsgebruik 30% moet zijn. Dergelijke zaken mist hij, alhoewel het natuurlijk een beleidsstuk is.

De heer BAAS vindt het fietsplan een lezenswaardig geheel. Het fietsplan moet ingekaderd worden in de Nota Mobiliteit die in de afrondende fase zit en moet daar beleidsmatig bij aansluiten. Fietsdiefstal is een van de belangrijkste redenen waarom veel mensen niet op de fiets durven te stappen. Daar wordt in het kort wel iets over gezegd, namelijk dat het in eerste instantie een gemeentelijke verantwoordelijkheid is, maar spreker denkt dat er in het kader van voorzieningen die aansluiten bij interlokale busroutes er toch eens wat meer aandacht voor dat onderwerp dient te komen, want het is een probleem dat veel mensen ervan weerhoudt om op te stappen. De tweede opmerking die hij maakt is de toegankelijkheid van de fiets naar bedrijventerreinen toe. Woon-werkverkeer via het openbaar vervoer heeft vaak geen behoorlijke aansluiting op bedrijventerreinen. Verder ontbreken vaak veilige routes van en naar bedrijventerreinen en er zijn ook vaak geen voorzieningen op bedrijventerreinen waar fietsen op een behoorlijke manier kunnen worden gestald. Hij heeft ook gelezen dat fietsers op rotondes binnen de bebouwde kom uit de voorrang gaan. Volgens spreker zijn die fietsers in het noorden al uit de voorrang en waarschijnlijk is het streven erop gericht om ze landelijk uit de voorrang te halen. Wat zijn fractie betreft is dat uit het oogpunt van de veiligheid van de fietser juist zeer wenselijk.

De heer JANSSEN heeft grote waardering voor het fietsplan. Het ziet er keurig uit en ook de wijze waarop dit plan tot stand is gekomen, verdient alle waardering. In het beleidsplan wordt nadrukkelijk gewezen op de noodzaak van goede fietspaden en in dit fietsplan is een koers uitgezet voor het fietsbeleid van de provincie Drenthe. De hoofddoelstelling is dan ook het stimuleren van het fietsgebruik door de Drentse burger, maar ook voor woon-werkverkeer en de bezoekende recreanten en toeristen. Door het hebben van goede fietspaden kan het autogebruik worden teruggedrongen, wat uit het oogpunt van milieu erg belangrijk is. Ook het dichtslippen van stedelijke centra zal hierdoor worden verminderd. Wel is het belangrijk dat in de steden of plaatsen waar dit nodig is, goede rijwielstallingen komen. Ook dient er een goede afstemming te zijn met de rijtijden van het openbaar vervoer en de openingstijden van de rijwielstallingen. Het kan niet zo zijn dat, wil men het fietsgebruik stimuleren, de rijwielstallingen op de stations om 23:00 uur 's avonds dicht gaan, terwijl daarna nog een aantal treinen binnenkomt en mensen hun fietsen niet meer kunnen halen. Fietstoerisme is voor Drenthe van essentieel belang. Drenthe verdient dan ook de fietsprovincie van Nederland te blijven. Goede fietsvoorzieningen zijn daarvoor onontbeerlijk. Juist doordat alle betrokken partijen die gezamenlijk het fietsplan hebben opgesteld, eerder genoemde doelstellingen hebben onderschreven, vindt het CDA het van het grootste belang om naast de genoemde uitbreiding, ook het onderhoud van de al bestaande fietspaden ter hand te nemen. Dit is niet alleen voor de Drentse burger, maar ook voor de toerist en recreant van belang, daar de recreatie een belangrijke economische activiteit is in deze provincie. De toeristische en recreatieve sector is een belangrijke economische motor in Drenthe en daarom is het wenselijk dat bestaande fietspaden goed worden onderhouden. Het onderhouden van die fietspaden is vaak een kostbare zaak. Het onderhoud hiervan drukt, naast het onderhoud van vele verkavelingswegen zwaar op de begroting van de kleine gemeenten. Het paradoxale doet zich voor dat gemeenten met de minste inwoners, veelal de meeste recreatieve fietspaden hebben. Daarom vindt het CDA dat het onderhoud hiervan niet uitsluitend voor rekening van de gemeenten moet komen. Het CDA stelt voor om een stimuleringsfonds te stichten, waarin naast de provincie ook het Recreatieschap Drenthe jaarlijks een fors bedrag stort. Uit dit fonds kunnen gemeenten dan 20% of 25% subsidie krijgen als stimulering voor het onderhouden van fietspaden. Alle recreatieve fietspaden worden eens per drie jaar door het Recreatieschap Drenthe ge-

schouwd, zodat kan worden aangegeven hoe groot de noodzaak tot reparatie is. Het Recreatieschap Drenthe is bereid om daarin substantieel bij te dragen.

De heer BOSSINA onderstreept het toenemende belang van de fiets. Dat niet alleen vanuit het oogpunt van mobiliteit, maar ook vanuit het milieu en de volksgezondheid. Er is dus alle aanleiding om de Drenten en de toeristen op de fiets te krijgen. Er is een breed samengestelde begeleidingsgroep verantwoordelijk voor het uitbrengen van dit rapport. Zitten de vier vertegenwoordigers van Drentse gemeenten daar namens alle Drentse gemeenten, namens de Vereniging van Drentse Gemeenten of puur op persoonlijke titel? Wordt dit plan door alle twaalf gemeenten gedragen? Hij constateert dat de provincie een vrijwel geheel dekkend fietspadennet heeft. Het onderhoud schiet echter te kort en iedereen die in deze provincie fietst, zal dat merken. Daarnaast presenteert het college een uitvoerig projectenboek. De staten krijgen nu net weer een nieuw plan aangereikt. Waar ligt nu de prioriteit voor de provincie? Moeten bestaande fietspaden eerst worden opgeknapt of worden er tegelijkertijd nieuwe fietspaden aangelegd? Verder vraagt de VVD aandacht voor goede verlichting van fietspaden, vooral op schoolroutes vanuit de kleinere kernen naar de grotere plaatsen toe. Dit zijn vaak fietspaden waarop kinderen door het duister van het bos naar school moeten. Heeft dit de aandacht van het college? In het hele verhaal wordt terzijde de mogelijkheid genoemd om de vouwfiets mee te nemen in het openbaar vervoer. Dat kan voor een grote categorie mensen een interessante optie zijn, want zij gaan met de vouwfiets naar de bus en in de stad aangekomen pakt iemand zijn vouwfiets en gaat naar de plaats waar hij/zij naar toe wil. Er wordt aangegeven dat daar wat onderzoek naar gedaan moet worden. Wie gaat dat onderzoek doen? Spreker kan zich voorstellen dat de aanbieders van het openbaar vervoer daar niet zo bar veel belangstelling voor hebben, want zij houden die mensen liever in de bus of laten deze mensen liever overstappen. Spreker wacht verder uit uitvoeringsprogramma af en zal dan wel weer verder zien.

De heer SMIT heeft met veel waardering kennis genomen van het fietsplan en de vakkundige wijze waarop een en ander is opgezet en als beleid in gang is gezet. Hij heeft twee opmerkingen. De eerste gaat over veiligheid. In het plan staat dat op doorgaande fietsverbindingen sprake zal moeten zijn van vrijliggende fietspaden. De vraag is hoe dat dan in bebouwde kommen zit, want daar is het ruimtelijk vaak een probleem. Kan de provincie daar invloed op uitoefenen? Die vrijliggende fietspaden is toch een heel belangrijk veiligheidsaspect, aangezien die doorgaande routes vaak voor woon-/werkverkeer en door scholieren worden gebruikt. Zijn tweede opmerking betreft innovatie. In het plan staat dat de innovatie in eerste instantie een zaak van het Rijk is. Een innovatie op fietsgebied is de ligfiets en deze heeft als kenmerk dat daar heel hard mee kan worden gereden. Met de fietsinfrastructuur kan de ligfiets dan ook niet uit de voeten, want bochtbreedtes en dergelijke kloppen niet. Dat heeft spreker in dit plan niet gezien en hij vraagt om daar structureel rekening mee te houden, want een ligfiets is met name een goed alternatief in het woonwerkverkeer.

De heer WIERINGA vindt het fietsplan een goed opgebouwd stuk en complimenteert daarvoor de ambtenaren. Hij vraagt aandacht voor het onderhoud van de fietspaden. Ook is de veiligheid enorm belangrijk. Fietsers mogen niet tegen elkaar in fietsen, maar dat gebeurt toch steeds weer. Dat is een punt van aandacht.

Mevrouw HUISMAN sluit zich aan bij de waardering die al is uitgesproken. Het is een ambitieus plan en eigenlijk een blauwdruk voor de toekomst, maar dan wel een ingewikkelde blauwdruk, omdat er zoveel partijen bij zijn betrokken. De visie die uit het plan spreekt, waaronder de corridors, de koppeling aan het openbaar vervoer en de transferia, alsmede de superfietsroutes die wellicht geschikt zijn voor de ligfiets en skeeleraars, worden door haar fractie van harte onderschreven. Alles staat en valt met de bereidheid van de verschillende partners om samen te werken en te investeren en dat vraagt om een strakke regie, vooral van de provincie. Voor de gemeenten is een grote rol weggelegd, ook vooral wat betreft de financiën. De verschillende verantwoordelijkheden moeten goed worden gescheiden en dat is een probleem als er met zoveel partners wordt samengewerkt, want nu al is het onderhoud van het bestaande fietspadennet een probleem. Ook het CDA heeft dat opgemerkt en spreekster is benieuwd hoeveel die partij in

een dergelijk fonds wil stoppen, maar dat hoort zij wel bij de Voorjaarsnota. Zoals gezegd zullen gemeenten keuzes moeten maken en dat geldt ook voor de aansluiting van de corridors in de binnensteden. Het zal nog niet meevallen om daar ruimte te maken voor gescheiden verkeersstromen, zoals D66 al zei. Is het ook mogelijk om dit soort aanpassingen mee te nemen in het Meerjarenontwikkelingsprogramma (MOP), zodat er ook ISV-geld voor kan worden gebruikt? Verder is er gesproken over veiligheid voor de kwetsbare fietser. Zij is het niet eens met GroenLinks dat er alleen maar over doorstroming voor auto's wordt gesproken. Er wordt namelijk ook aandacht besteed aan veiligheid voor fietsers, waarbij voorlichting ook heel belangrijk is, want iedereen kent wel de situatie waarbij scholieren met zijn drieën of vieren naast elkaar fietsen. Is er ook aan gedacht om hier meer aandacht aan te besteden en samen met de scholen een campagne op te zetten? Zoals gezegd spreekt de visie haar aan en zij hoopt dat alle partners kunnen en willen meewerken aan dit plan. De voortgang zal zij jaarlijks terugzien in het uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer. Over het plan van GroenLinks heeft nog niemand iets gezegd. Spreekster vindt het een leuk idee, maar daar zullen ook de gemeenten bij moeten worden betrokken.

De heer SWIERSTRA merkt op dat er een plan is gemaakt dat praktisch is, dat helder is in wat er bereikt moet worden en wat aansluit bij alle andere provinciale beleidslijnen. Het plan is wat dat betreft ook onderdeel van het totale mobiliteitsbeleid in relatie tot de ruimtelijke ontwikkeling, zowel op het platteland als vooral ook in de steden. Het past ook in de manier waarop de provincie met de financiën wil omgaan en in de provinciale ambitie om dit met partners samen te doen. Er is een groot aantal partijen bij betrokken, zowel aan de publieke kant als aan de private kant, zoals de ANWB, 3VO, de Milieu-federatie en dergelijke. Het is het grootste belang dat die zaken combineren, dat partijen hun prioriteiten gelijkschakelen en dat zij op het juiste moment de juiste beslissingen nemen en het geld beschikbaar hebben. Er is geïnventariseerd wat er allemaal nodig is, waar de knelpunten zitten en welk beleid er gevoerd moet worden. Dat is in een paar woorden te zeggen, namelijk dat de fietsinfrastructuur op een zo goed mogelijk niveau wordt gebracht en gehouden en dat nieuwe investeringen vooral worden toegespitst op waar de samenleving op dit moment om vraagt. Die samenleving vraagt op dit moment niet om grote aantallen nieuwe fietspaden en infrastructuur, want er is al heel veel, maar vraagt wel om meer aandacht voor het woon-werkverkeer en het functionele aspect van de fiets. Het is dan ook noodzakelijk dat er wordt geïnvesteerd in nieuwe routes, maar dat er vooral ook wordt geïnvesteerd in het bestaande systeem. Er moet dus worden aangesloten op het openbaar vervoer, fietsen moeten met bus of trein mee kunnen. Het is een belangrijke verantwoordelijkheid van het OV-bureau om dat soort zaken in de aanbestedingen onder te brengen. Hetzelfde geldt voor de haltevoorzieningen en hetzelfde geldt voor de fietsenstallingen. De provincie is op heel veel terreinen bezig, maar ook daar ligt weer een link met de ICT-ontwikkeling. De innovatie laat de provincie zeker niet alleen over aan het Rijk, maar er is wel een afspraak dat een aantal grotere innovatieve ontwikkelingen met elkaar op rijksniveau worden aangepakt. Heel veel zaken kunnen echter ook in de provincie. Bij stallingen is de provincie op dit moment bezig met het ontwikkelen van een chipkaart. In de volgende generaties van de chipkaart heeft deze ook de mogelijkheid om daarmee bijvoorbeeld de fietsenstalling te openen, te sluiten en af te rekenen. Dat zal dan een ander soort fietsenstalling zijn waarin iemand ook nog eens de plakertjes voor de band verkoopt, maar dat zijn geautomatiseerde kasten zoals die onder anderen worden gemaakt door een firma in Hoogeveen. Wanneer de reiziger gaat naar een van de transferpunten van de NS of een van de plaatsen rondom die chipkaart, dan zijn daar prachtige presentaties voorhanden over dit systeem. Samen met de gemeenten en de organisaties zal de provincie op deze ontwikkelingen inspelen. ISA-systemen moeten een plek krijgen in het uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer, waar momenteel aan wordt gewerkt. Dat betekent dat de commissie in de loop van dit voorjaar de eerste nota zal ontvangen, waarin aandacht zal worden besteed hoe het college met dit soort zaken wil omgaan en welke kaders de staten daar dan vervolgens bij stellen. Dit uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer is een vertaling van het POP, waarin al een heleboel lijnen vastliggen, maar ook van de inmiddels net vastgestelde Nota Mobiliteit. Dat wat hier inzit spoort ook heel goed met wat in de Nota Mobiliteit staat. Het college beschouwt dit dan ook als een van de bouwstenen van het uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer. In meer algemene zin komt dat dit voorjaar voor het eerst integraal in de staten aan de orde.

Daarin kunnen ook discussies worden gevoerd over of er nog nadere normen moeten worden gesteld ten aanzien van afrekenbaarheid. Dat kunnen de staten dan ook overwegen. Diefstalpreventie heeft alles te maken met de beschikbaarheid van stallingen en er leven ook gedachten om deze preventie gestalte te geven middels de chipkaarttechnologie. Zover is de techniek nog niet, maar dit soort dingen zit er wel aan te komen. Ten aanzien van het feit dat fietsers uit de voorrang gaan op rotondes binnen de bebouwde kom, antwoordt hij dat dit wel een belangrijk punt is. Hij verschilt daarover van mening met GroenLinks, want zijn lijn is nog steeds dat de veiligheid de voorrang moet krijgen en dat het daarop zo goed mogelijk moet worden geënt. Voor het overige krijgt veiligheid het accent door de inrichting van fietspaden en de manier waarop zij aansluiten op het overige wegennet. Daar hoort inderdaad ook bij dat daar waar te snel wordt gefietst, de breedte voldoende is en dat de belijning dusdanig is dat fietsers elkaar niet te makkelijk midden op het fietspad tegenkomen. Daar zal heel veel aandacht aan worden besteed.

De heer LANGENKAMP heeft begrepen dat zowel de Fietzersbond als de ANWB, 3VO en de Milieu-federatie de fietsers niet uit de voorrang willen hebben.

De heer SWIERSTRA merkt op dat er landelijk nog steeds verschillend over wordt gedacht. In noordelijk verband is er vrijwel brede steun voor het standpunt dat fietsers uit de voorrang moeten, aangezien op basis van recente onderzoeken alleen maar blijkt dat deze keuze vanuit oogpunt van verkeersveiligheid gerechtvaardigd blijkt. De organisaties, zoals de heer Langenkamp die noemt, zijn betrokken geweest bij dit verhaal en als die organisaties van onderdelen van dit verhaal afstand willen nemen, dan hoort spreker dat wel. Tot nu toe is daar bij spreker geen enkel signaal over binnen gekomen. Het is volstrekt helder dat bestaande fietspaden zo optimaal mogelijk moeten worden gemaakt. Dat betekent niet alleen wat betreft de routeaanduiding en de promotie van het gebruik van de fiets en het toerisme, maar ook wat betreft de pure technische kwaliteiten van het fietspadennet. Een aantal jaren geleden was de provincie enerzijds bezig met het eigen centrale rijwielpadenplan. Dat vormde de hoofdstructuur die inmiddels klaar is en daarnaast werd ook veel geld besteed aan paden die van gemeenten en particuliere instellingen waren, teneinde het toerisme zoveel mogelijk te bevorderen. Op een gegeven moment moest worden geconstateerd dat de voorwaarden die aan gemeenten werden gesteld voor subsidiëring uit middelen in het kader van het Integraal structuurplan Noorden des Lands om een fietspad aan te leggen, namelijk dat gemeenten die fietspaden zelf moesten onderhouden, heel slecht werden gehandhaafd. Fietsers merken dan dat als zij over een gemeentegrens heen gaan, zij ineens een slecht fietspad tegenkomen. Dat is slecht voor het beeld van Drenthe en daarom zijn een aantal jaren geleden nieuwe afspraken gemaakt met de gemeenten dat ieder zijn eigen verantwoordelijkheid neemt en dat een aantal vormen van achterstallig onderhoud met provinciaal geld wordt weggewerkt. Onder die voorwaarden is het beheer en het schouwen van fietspaden overgedragen aan het recreatieschap. Inmiddels blijven dergelijke geluiden komen, maar spreker is er nog niet aan toe om te zeggen dat er maar weer provinciaal geld uit de kast moet worden getrokken voor een gemeentelijke taak, want hierover zijn meermalen afspraken gemaakt. De provincie brengt dan ook alleen maar in kaart waar nog noden zijn en maakt afspraken wie wat doet. Daarbij hoort de gemeente klaar te staan voor het uitvoeren van het onderhoud aan de fietspaden in de gemeente. De provinciale overheid staat voor het onderhoud van de eigen provinciale fietspaden. Als de staten vinden dat er toch weer extra geld bij moet, dan moet dat wel ergens vandaan komen, terwijl dan ook iets wordt gesubsidieerd waar de gemeenten verantwoordelijk voor zijn. De gemeenteraden dienen dan ook hun verantwoordelijkheid te nemen en daarvoor de kosten te dragen. Als daarvoor toch extra provinciaal geld beschikbaar moet komen, betekent dat toch weer een verdere uitzetting van de Investeringsnota verkeer en vervoer. Dat is een discussie die spreker in deze fase dan ook niet aan de staten wil voorleggen.

Aan verlichting wordt aandacht besteed door een herijking van het verlichtingsplan uit te voeren. Er is ook een aparte actie gaande met betrekking tot de vraag hoe donker het nog mag blijven of moet worden in Drenthe, want die twee dingen strijden wel met elkaar. De routes die worden genoemd lopen namelijk vaak door gebieden buiten de bebouwde kom en het heeft ook nadelen om daar van die grote palen met veel licht neer te zetten. Op het moment dat ergens licht wordt neergezet, ontstaat er naast

daar waar het licht schijnt een barrière die in bepaalde opzichten soms onveiliger is dan het totaal met de omgevingsverlichting erbij. Naar dat punt wordt heel expliciet gekeken.

Ten aanzien van het punt van de doorgaande routes is het geheel sterk geënt op de corridorgedachte en op de afspraken met de gemeenten. Op dit moment is het college bezig om convenanten af te sluiten met alle gemeenten voor de eerstkomende jaren als het gaat om investeringen in verkeer en vervoer en dat gaat nu juist om bepaalde soorten van investeringen. Daarbij wordt de bereidheid van gemeenten om ook te investeren in de fiets en openbaar vervoer gekoppeld aan de provinciale bereidheid om mee te subsidiëren in een totaalpakket waarin ook autoverkeer en openbaar vervoer zit. Op die manier probeert de provincie de regie te voeren en het lijkt erop dat die aanpak via de convenanten tot hele concrete resultaten leidt, want de provincie komt met gemeenten tot afspraken over complete pakketten. Daar zitten dus ook fietspaden en doorgaande routes in. Wel is het zo dat dit in de bebouwde kom een stuk lastiger is. Daarover worden dan ook afspraken met gemeenten gemaakt en die afspraken zullen over een aantal jaren leiden tot een fysieke ingreep in de bebouwde kom in combinatie met een openbaar vervoersroute of autoroute, wat een betere doorstroming van het fietsverkeer tot gevolg zal hebben.

Bij de afspraken die de provincie met gemeenten maakt wordt het accent gelegd op de stedelijke ontwikkeling, want dat is een duidelijke koers van dit college. Naast het platteland wordt ook de recreatie in Drenthe benadrukt en dus de landschappelijke inpassing, Vandaar ook dat de grotere steden primair in die projectgroep zitten, omdat vandaar uit die corridors vorm worden gegeven en daarmee een totaal gebied wordt gedekt. Daar waar een gemeente niet rechtstreeks in de begeleidingsgroep heeft gezeten, zit die gemeente via de discussie over de convenanten wel degelijk in de afstemming over wat er op het gebied van die gemeente gebeurt. Verder is het zo dat het recreatieschap alle gemeenten vertegenwoordigt. Dat het recreatieschap ook meebetaalt ten aanzien van het onderhoud, is dan ook vooral te beschouwen als een sigaar uit eigen doos. Het recreatieschap is gewoon een organisatie die voortvloeit uit de Wet gemeenschappelijke regelingen en is dus een vorm van verlengd lokaal bestuur van de gemeenten en dat is toch enigszins hetzelfde als de gemeenten. De spanningen die daar theoretisch uit voort zouden kunnen komen, komen alle aan het licht op het moment dat de provincie met de gemeenten om tafel zit over het convenant en dat gaat allemaal erg goed. De strakke regie gebeurt dus door het op te schrijven en afspraken te maken met de gemeenten hoe zij hierin staan. Dat betekent dat zij per project aangeven wie er verantwoordelijk is en wat er gaat gebeuren. De regie verloopt via het convenant en het provinciaal verkeer- en vervoersberaad, waarin periodiek met alle wethouders wordt gesproken over verkeer- en vervoersbeleid. Dat is een opdracht die voortvloeit uit de Planwet verkeer en vervoer. De hoofdlijnen van dit verhaal komen straks terug in de uitwerkingsnota verkeer en vervoer en dan zullen de staten de kaders vaststellen op grond waarvan het komende jaar echt gewerkt gaat worden. Dit is de manier waarop de provincie tot nu toe werkt en wat zij in de toekomst wil. Hij hoopt dan ook de discussie op dat moment verder te kunnen voeren. Het initiatief van GroenLinks ziet er sympathiek uit, maar spreker roept nog niet direct dat dit vooral direct moet worden opgepakt. De reden daarvoor is dat in de boekwerken valt te lezen wat er bij al die corridors door gemeenten, recreatieschap en ANWB aan knelpunten is gesignaleerd. Daar komen niet de knelpunten uit waaruit blijkt dat er nog weer een heel nieuwe doorgaande route zal moeten worden gepland. Op het moment dat dit wel zou gebeuren, zou er hier en daar sprake zijn van parallelle investeringen. Het hele verhaal opnieuw aanleggen zou bovendien ook erg veel geld kosten en bovendien zou er parallel worden geïnvesteerd, daar waar al heel veel routes liggen. Indien er uit recreatief oogpunt dus nog wat meer met lange afstandsfietspaden gedaan zou moeten worden, dan dient dat volgens spreker vooral om de bewegwijzering en routing te gaan. Daar waar uit kwaliteitsoogpunt nog knelpunten zijn of zich hier of daar nog een kleine ontbrekende schakel bevindt, moet er iets worden gedaan. Dat staat er alleen wel allemaal in. Gebied 12 beslaat bijvoorbeeld een heel groot stuk van dit gebied en dan staat die route daar gewoon in, zij het dat het niet één afzonderlijk fietspad is, maar dat het bestaat uit een aantal afzonderlijke delen. Indien de staten wensen dat er nog veel structureler en dichter door die beekdalen gefietst kan worden, dan moeten er op allerlei mogelijke plekken door hele kwetsbare gebieden fietspaden worden aangelegd. Het recreatieschap geeft echter aan dat er als zodanig echt genoeg fietspaden in Drenthe zijn. Het mankeert hier en daar weliswaar aan kwaliteit en samenhang met andere activiteiten, maar er hoeven niet allerlei an-

dere mogelijke fietspaden te worden aangelegd en zeker niet in kwetsbare gebieden. Wel kan worden gezorgd om op een aantal plekken in mooie gebieden terecht te komen, zodat de fietser kan genieten van het mooie uitzicht in bijvoorbeeld het Drentse Aa-gebied. Dat zit er allemaal in.

TWEEDE TERMIJN

De heer BAAS heeft gevraagd naar adequate fietsvoorzieningen naar bedrijvenparken toe. In Drenthe komen er steeds meer vormen van parkmanagement en daarbij moet worden voorzien in voldoende fietsvoorzieningen als fietspaden en adequate fietsenstallingsmogelijkheden. Mensen moeten steeds meer op de fiets naar hun werk toe en daarom moet hiervoor aandacht worden gevraagd. Ten aanzien van de fietsroute van de heer Langenkamp, merkt hij op dat hij weinig kan met een plan dat in de vergadering zelf wordt voorgelegd en waar weinig voorlichting bij wordt gegeven. Elk fietspad meer is mooi, maar alleen als het een recreatief fietspad moet zijn vindt hij het ook niet de meest aantrekkelijke route. Reebruggen is heel mooi en ook bij Zwiggelte is het prachtig, maar daar tussendoor is het niet Drenthe op zijn allermooist.

De heer JANSSEN heeft de heer Swierstra horen zeggen dat de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de fietspaden grotendeels bij de gemeente ligt. De heer Swierstra gaat er alleen aan voorbij dat kleinere gemeenten de meeste recreatieve fietspaden kennen en dat het erg zwaar op hun gemeentebegroting drukt, terwijl in wezen de bewoners van de grote steden er relatief gezien veel meer gebruik van maken. Daarom stelt hij een fonds voor om ook grotere gemeenten mee te laten betalen aan het onderhoud van de fietsenpaden die in de kleinere gemeenten liggen. De grote gemeenten hebben namelijk relatief gezien veel minder fietspaden. Ten aanzien van de prioriteiten die worden gesteld, staat in het uitvoeringsstuk dat onderhoud van fietspaden niet in alle gemeenten de hoogste prioriteit heeft, terwijl wel is aangegeven dat er een aantal slechte fietspaden bij zit. Deze zijn niet genoemd onder het hoofdstukje met de ster, en dat vindt spreker een slechte zaak. Hij vraagt om de provincie een regierol te laten houden, zodat daar waar het onveilig of slecht onderhouden is, dit onderhoud binnen de twee of drie jaar wordt uitgevoerd. Verder is gezegd dat er op termijn wordt gekeken naar goede fietsstallingen. Het CDA stelt voor om gelijktijdig met het aanleggen van fietspaden ook gelijktijdig de fietsenstallingen te realiseren. Dat sluit aan bij de opmerking van het CDA in het verleden over nieuwbouwwijken. Als nieuwbouwwijken worden neergezet, moet de infrastructuur en de ontsluiting daarvan gelijktijdig worden aangepast. Als het de bedoeling is dat heel veel fietsen naar de kernen van de steden kunnen teneinde het autovervoer in de steden meer terug te dringen, maar het college zorgt niet direct voor goede rijwielstallingen, dan zullen de fietsers er geen gebruik van maken, want dan kunnen zij hun fiets niet kwijt.

De heer SMIT heeft aandacht gevraagd voor de ligfiets, omdat dit invloed heeft op de aan te leggen infrastructuur. Daar heeft hij geen antwoord op gehad. Met betrekking tot het voorstel van GroenLinks heeft spreker dat in de eerste termijn niet aan de orde gesteld en te bezien valt of er delen van overgedragen kunnen worden.

De heer LANGENKAMP heeft het over veiligheid gehad. Spreker had het over veiligheid in relatie tot het feit dat veel gemeenten een voetgangersgebied in bepaalde buurten en wijken hebben ingesteld. Dit is een 30 kilometergebied en daar zijn dan ook tegelijkertijd de voorrangstekenen voor fietsers verdwenen. Waar vroeger een fietspad was met een weg en een plein waarop werd uitgekomen, stonden destijds haaiantanden die nu weg zijn en dan moet iedereen maar zien hoe hij of zij zich redt. Dat leidt tot een onveilig gevoel bij veel fietsers, want de auto rijdt harder dan die 30 km. Iedereen kent waarschijnlijk de gevallen waar dit soort zaken speelt en in Hoogeveen wordt gewerkt aan fietspaden over de markt. Het heeft er mee te maken dat een fietser en automobilist evenwaardig zijn in een dergelijk gebied, terwijl zij zich niet met dezelfde snelheid voortbewegen, wat vooral een gevoel van onveiligheid oplevert bij fietsers. Hij vraagt hier aandacht voor en haakt daar het verhaal rondom de stop- en verkeerslichten ook bij aan. Vaak zijn verkeerslichten alleen ingericht op auto's, terwijl de lichten voor de fietsen zijn meegenomen in de circulering voor auto's. Kan de gedeputeerde daar aandacht voor vragen?

De heer SWIERSTRA antwoordt dat in het stuk is te lezen dat bij de maatregelen die het college voorstelt, er rekening wordt gehouden met de bereikbaarheid van voorzieningen. Daar vallen ook de bedrijventerreinen onder. De mate waarin dat precies is gebeurd, kan hij niet zeggen. Het is echter een belangrijk aandachtspunt. Ook fietsenstallingen vallen onder dezelfde verhoogde aandacht. De provincie legt niet heel veel nieuwe infrastructuur aan, maar daar waar een fietsenstalling nodig is, bijvoorbeeld in relatie tot transferia en OV-haltes, gebeurt dat wel en wordt ook gewerkt aan het HALT-plan van het openbaar vervoer. Dat betekent dat er met de gemeenten afspraken worden gemaakt dat haltes allemaal zullen worden aangepakt en gemoderniseerd. Dat geldt voor de bereikbaarheid van de halte en het uiterlijk van de halte. Ook wordt gekeken hoe hoog de halte is en hoe toegankelijk voor verminderd validen. Dergelijke zaken worden, daar waar nieuw wordt geïnvesteerd, direct meegenomen. Dat kleinere gemeenten gesubsidieerd zouden moeten worden door de grotere is iets waardoor heel ingewikkelde discussies zijn ontstaan. Grotere gemeenten zeggen ook een hogere kostenpost te hebben voor degenen die tegen een lokaal tarief naar de schouwburg gaan.

De heer JANSSEN merkt op dat het Recreatieschap Drenthe heeft aangegeven best bereid te zijn om een substantieel deel bij te dragen in een structuurfonds. Dat wil dus zeggen dat er wel gelden verdeeld gaan worden.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dit om een discussie tussen de gemeenten gaat. Indien de gemeenten vinden dat het voor alle gemeenten van belang is om in die onderhoudsproblematiek nog wat te verevenen, dan zal spreker dat zeker toejuichen. Ten aanzien van de financiële betrokkenheid van de provincie is spreker zeer terughoudend, omdat dit eigenlijk het belonen van slecht gedrag zou zijn omdat bepaalde gemeenten zich niet aan de afspraken hebben gehouden. Gemeenten worden hiervoor ook via een bepaalde verdeelsleutel in het Gemeentefonds betaald, waarbij rekening wordt gehouden met de plattelandsstructuur van een gemeente, het aantal inwoners en het aantal kilometers aan wegen en fietspaden die zich binnen de gemeentegrenzen bevinden. Dat is allemaal versleuteld in het Gemeentefonds. Het heeft te maken met de prioriteiten die een gemeente zelf stelt en die is daar ook verantwoordelijk voor. De verantwoordelijkheid moet dan ook daar worden gelaten waar deze thuis hoort. Via de convenanten en via het provinciaal verkeers- en vervoersberaad zal het college proberen om via het monitoren van dit soort afspraken te zorgen dat gemeenten zich er zo goed mogelijk aan houden, maar uiteindelijk is de gemeenteraad eigen baas. Ten aanzien van de ligfiets is er geen rekening mee gehouden dat daar het gehele beleid op moet worden gericht. Op het moment dat dit zou gebeuren, betekent dat dat een groot deel van het centraal fietspadenplan zo ongeveer zou moeten worden verdubbeld. Op dit moment is niet zijn inschatting dat de ontwikkeling van die fiets zo snel gaat dat de fietser in de meest brede zin van het woord daarom vraagt, en als dat wordt opgepakt dan moet er nogal wat gebeuren omdat dan het veiligheidsrisico een stuk groter wordt. Het is namelijk best aardig dat die ligfietsen zo hard gaan voor het woon-werkverkeer, maar het zijn wel levensgevaarlijke "krennen", want bij een fiets wordt toch altijd gerekend met wat minder hoge snelheden. Om de fietspaden dus helemaal te gaan aanpassen aan de eisen die het gebruik van ligfietsen daaraan stelt, gaat spreker een stap te ver. Het beleid ten aanzien van 30 kilometerzones is juist bedoeld om te zorgen dat het gedrag van mensen niet alleen wordt gestuurd door geboden en verboden. In de 30-kilometergebieden staat het langzaam verkeer voorop en heeft daar voorrang in alle gevallen. De automobilist moet daar dus rekening mee houden. Daarop wordt zo nu en dan ook gehandhaafd, maar een belangrijk punt is dat gemeenten geen 30 kilometerzones aangeven door uitsluitend en alleen aan het begin van een wijk aan te geven dat het 30 kilometerzone is, terwijl de inrichting van de wijk dan exact gelijk wordt gehouden. Dat werkt niet en dat wordt dan ook door de provincie met de wethouders in het provinciaal verkeers- en vervoersberaad besproken. In het kader van de verkeersveiligheid probeert de provincie via de scholen te komen tot gedragsbeïnvloeding. Het geldt daarvoor zit in het oude budget van het Regionaal Orgaan voor de Verkeersveiligheid. Ook hier is spreke van verregaande decentralisatie, wat tot uiting komt dat er namens de provincie mensen binnen de gemeenten werken om hun kennis op dit gebied toe te passen. Ten aanzien van de verkeerslichten merkt hij op dat de werking van veel stoplichten in de toekomst vooral via de ICT zal gaan verlopen en voor het overige moet het niet worden over-

dreven. Op het moment dat verkeersstromen afzonderlijk achter elkaar zouden worden behandeld, betekent dit dat het allemaal weer veel langer duurt, waardoor de doorstroming terugloopt. Bovendien is het belangrijk dat er niet door rood licht wordt gereden, want als het niet logisch wordt ingericht dan houden mensen zich niet aan de regels. Daar dient dus een subtiel evenwicht in te worden aangebracht. Ten aanzien van het plan van GroenLinks heeft spreker alleen een kaartje gezien en geen plan. Hij signaleert alleen dat de gedachte van GroenLinks zijn plaats moet hebben in wat al in deze boekwerken is opgenomen.

13. Brief van 20 december 2005, kenmerk 51/5.8/2005012045, Rapport ISV (2000-2004); een onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de besteding van ISV-gelden, en de hierop betrekking hebbende brief van 22 december 2005, kenmerk 51/5.7/200500638, Informatie over verantwoording ISV, eerste periode 2000 tot en met 2004

De heer SLAGTER acht de algemene benadering van de stedelijke ontwikkeling zoals die in de stukken staat, constructief. Het beginnen met een kerndoelstelling van waaruit beleid wordt ingevuld, bleek een stevige lijn bij de gemeente. De provincie heeft als voorwaarde gesteld dat moest worden gekozen voor een integrale benadering vanuit de kerndoelstelling en dat heeft geleid tot MOP's en de keuze voor gebiedsgerichte projecten. Beide elementen bleken goed te zijn voor het kiezen van beleidsprioriteiten. Die brede inzet bleek en blijkt ook nadelige gevolgen te hebben, want de integrale benadering heeft veel tijd opgeslokt in de planfase en had daardoor ook invloed op het investeringsritme, wat vooral een knelpunt bleek bij het onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid. De boosdoener bleek de complexiteit van het geheel, want het bleek voor gemeenten moeilijk om partners bijeen te krijgen en de partners ook in tijd op dezelfde golflengte te krijgen. Een ander aspect wat speelde was de beperkte capaciteit van gemeenten, waarbij deskundigheid en het organisatiemodel dat voorhanden was, belemmerende factoren bleken te zijn. Wat ook opviel was dat het obstakelvrij maken nog moest gebeuren tijdens het ontwikkelproces en dat heeft ook vertragend gewerkt. Gevolg is dat er nogal wat gemeenten zijn die een herkansing krijgen in de tweede periode van 2005 tot 2010. Hele andere bevindingen waren dat de budgetten relatief gezien toch een aanjaagfunctie hebben. Bij de integrale structurele aanpak was dit toch een soort van verplichting die werd opgelegd en deze heeft goed uitgepakt. Bij ISV I is de constatering achteraf dat dit een overgangsfase is een gevolg van het verhaal dat hij zojuist heeft gehouden. In fase II moeten de spijkers nog met koppen worden geslagen. Hij zet vraagtekens bij het punt dat het een verbredend effect in dit beleid zou moeten hebben, het zogenaamde multiplier-effect. Dit is moeilijk traceerbaar en de realisatie van de mogelijke maatschappelijke effecten is dan ook moeilijk meetbaar. Zo is het moeilijk om na te gaan wat de gevolgen van het opknappen van een wijk zijn geweest voor mensen die daar wonen. Hij vraagt of in fase II expliciet aan deze elementen aandacht wordt besteed. Zoals elk rapport eindigt ook dit rapport met aanbevelingen. In het oog springt dat het merendeel van de voorstellen nogal corrigerend zijn. Dat gaf hem de indruk dat de opstellers zich blijven afvragen of inmiddels de slagvaardigheid van de gemeenten werkelijk voldoende is meegegroeid. Er wordt bij stagnatie een financiële correctie bepleit en zo nodig omzetting naar een projectfinanciering. Dat houdt in dat de provincie veel dichterbij komt en dat er pas geld wordt gegeven als het plan helemaal duidelijk is. Hij is er voorstander van om de gemeenten meer in de eigen waarde te laten en vanuit de provincie breder in te zetten op een actieve ondersteuning. Regie en kennisontwikkeling zijn onderdelen die ook in het rapport stonden. Ook is het verstandig om ISV-programma's strakker te koppelen aan het provinciale vernieuwingsprogramma. Het verbaast waarom dat van het begin af aan niet in het collegeprogramma is gedaan. Spreker begreep uit het rapport dat er twee sporen zijn geweest, terwijl hij zich kan voorstellen dat dit vroeger was gekoppeld. Een punt van zorg blijft wat de gemeentelijke capaciteit in het algemeen is als er wordt gepraat over ontwikkeling en realiseren van integrale plannen op deze schaal. Deelt het college die zorg ook? Emmen is nog buiten beeld wat de provincie betreft, want het is niet rechtstreeks een ISV-gemeente. Zijn daar door het Rijk dezelfde soort bevindingen gedaan en hoe is het daar gesteld met het multiplier-effect en de maatschappelijke effecten daarvan?

De heer WIERINGA vindt dit weer een rapport dat alleen maar geld kost en waar alleen maar ambtenaren mee aan het werk worden gehouden. DrentsBelang stelt voor om vanaf heden geen dure rapporten meer op te laten stellen door de medewerkers van de provincie. Vanaf heden wil hij werken met kleinere organisaties met ondernemende, flexibele en snel inzetbare teams van medewerkers. Wil de provincie de steun van de belastingbetalende burger blijven houden, dan kan dat alleen als er op die manier wordt gewerkt.

De heer LANGENKAMP leest in het rapport dat het ISV in het begin niet heeft gewerkt zoals hij dacht. Het rapport geeft aan dat er wel heel veel mooie plannen zijn, maar dat er weinig praktisch haalbaar is. Per saldo concludeert het rapport dat de provincie slechts een beperkte bijdrage heeft geleverd en dat dit niet zonder betekenis is, omdat stedelijke ontwikkeling in de loop van de bestuursperiode de belangrijkste prioriteit is van het provinciaal beleid. Dat is nogal forse kritiek. In de beleidsbrieven heeft hij niet gelezen dat die kritiek wordt weersproken en de aanbevelingen worden door het college overgenomen en worden gezien als verbeterpunten. Hij vraagt zich dan af of er dan niet zal uitrollen dat er over vier jaar weer een rapport van mijnheer Herweijer wordt uitgebracht waarin staat dat er nog steeds problemen zijn met kleine hekjes en dergelijke en dat het grote doel uit het oog wordt verloren. In de brief van 24 november 2005 las hij dat zonder ISV de gemeente naar andere middelen had moeten zoeken en dat er geen volledig beeld is van de investering van marktpartijen. Waar is dan dat ISV-geld voor nodig? Is dat alleen maar smeergeld om de zaak op gang te brengen? Indien dat het geval is, moet daar ook veel geld in worden gestoken en niet in de plannen.

De heer SMIDT vindt dit een buitengewoon verhelderend onderzoek. Welke aanbevelingen wenst de gedeputeerde niet op te volgen en met welke argumentatie? Het is een zeer waardevolle kijk van een buitenstaander op de manier waarop er wordt omgegaan met het doorgeven van rijksmiddelen. Het is opvallend dat daar waar de provincie zich wel intensief heeft bemoeid met de projecten, het goed is gegaan en daar waar dat niet is gebeurd is het minder goed gegaan. Wat is nu het oordeel van het college over de rol van de provincie in de besteding van deze middelen en met de kerndoelen zoals die erachter zitten? Heel veel geld is opgegaan aan planvorming, maar dat heeft weer te maken met de obstakelvrijheid die er op dat moment niet was. Hij gaat niet in op hoe verschillende gemeenten, verschillend hebben gepresteerd, maar er zit wel een bepaalde lijn in. In het stuk wordt nog gesproken over terugvorderbaarheid. Hoe is het nu geregeld als het Rijk overgaat tot terugvordering? Hoe is dan de positie van de provincie? Kan de provincie het geld van de beschikkingen zoals het er nu naar uitziet, ook weer terugvorderen van de gemeenten, of is het dan alleen een provinciaal probleem?

De heer PETERS concludeert uit de begeleidende brief bij dit rapport dat dit ter kennisgeving wordt gestuurd, terwijl op de agenda staat dat het controlerend is. Er valt echter nog wel wat over dit rapport te zeggen. In het algemeen heeft de stedelijke vernieuwing het afgelopen jaar een flinke impuls gekregen, hoewel niet overal objectief kan worden vastgesteld of de realisatie van de projecten heeft bijgedragen aan de doelstellingen van de gemeenten. Assen en Hoogeveen hebben wijkanalyses verricht die de waardering van bewoners meten. Vooraf was niet bekend welke effecten werden beoogd en er werden geen of nauwelijks meetbare doestellingen geformuleerd. Terecht wordt dan ook gesproken over een leerperiode. Het rapport concludeert dat in de huidige fase de spelregels en condities beter bekend zijn, waardoor er beter kan worden gewerkt met de inhoud. Dat biedt meer perspectief voor de toekomst. Het rapport gaat over doelmatigheid en doeltreffendheid, maar is daar niet altijd even duidelijk in, want er wordt bijvoorbeeld vastgesteld dat het ene project doelmatiger en doeltreffender is aangepakt dan het andere. Op een schaal van tien is vier beter dan twee, maar het zegt niets of het nu wel doeltreffend of doelmatig is. De rol van de provincie om de ISV-programma's van de gemeenten tijdig tot uitvoering te laten komen, had doeltreffender kunnen zijn, zo valt te lezen. Deelt het college die opvatting? De fractie van de PvdA heeft aangegeven dat gemeenten dingen kunnen verbeteren, maar heeft niets gehoord over de rol van de provincie. Bij de vier genoemde projecten is er echter maar een beperkte bijdrage geweest van de provincie. Hoe duidt het college deze passage in het rapport, nu het college hier een prioriteit heeft liggen? Om een eindoordeel te kunnen vellen heeft hij nog enkele vragen. Hij heeft ner-

gens gelezen dat het college de aanbevelingen overneemt. In de brief wordt gesproken over goede uitgangspunten die het rapport biedt, maar het is spreker niet duidelijk of die aanbevelingen ook worden overgenomen. Wanneer en op grond van welke criteria wordt eventueel de verdeelsleutel gewijzigd waar het college aan het eind over spreekt? Tenslotte wordt de brief afgesloten met de opmerking dat in overleg met de gemeenten opnieuw zal worden overwogen of een gemeente via de projectlijn zal worden gefinancierd. Wil het college de commissie deelgenoot maken van de criteria die daarbij worden gehanteerd?

De heer HEETEBRIJ vindt dit een helder rapport dat systematisch in elkaar steekt en dat best vlot leest, ook vanwege de duidelijke tabellen en grafieken. Op pagina 62 gaat het over de rol van de provincie. Deze had namelijk doeltreffender kunnen zijn. Wat doet het college met een dergelijke opmerking? Op pagina 64 wordt onder nummer 4 gesproken over de programmameenten en dat zij moeten beschikken over een aantal faciliteiten om dat goed te kunnen doen. Dat doet bij hem de vraag rijzen of andere gemeenten nog wel de kans hebben om programmameente te worden of dat zelfs huidige programmameenten de kans lopen weer in de projectfinanciering terecht te komen. Op dezelfde pagina staat onder kopje 5 dat er wel overleg is tussen provincie en vier gemeenten, maar dat dit los van elkaar plaatsvindt. Verdient het geen aanbeveling om tot wat meer afstemming te komen, zodat er meer wederzijdse informatieverstrekking plaatsvindt? Op pagina 65 gaat het over de gemeente Emmen. Als er maar in zeer beperkte mate door Emmen wordt bijgedragen, ligt dat dan aan het feit dat Emmen het niet wist of het niet kon, of gaat het om iets anders? Op pagina 66 staat dat het provinciebestuur de huidige provinciale verordening zo kan aanpassen dat het overmaken van de jaarschijf geen automatisme meer is. Hij adviseert om die verordening dan ook aan te passen.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat door de onderzoeker de vraag is gesteld wat de oorzaak is van het niet tot uitvoering komen van goedgekeurde ISV-programma's. Er is gekeken naar vier programmameenten en hoe daar is omgegaan met de MOP's. Bekend is dat de ambities van de gemeenten hoog waren en dat het een wisselend beeld heeft laten zien. De vraagstelling die gebruikt is, is niet de vraagstelling van hoe de gemeente is omgegaan met het totale MOP, maar er is gekeken naar vier projecten. Het ging om twee soortgelijke projecten bij verschillende gemeenten en als dan wordt gekeken naar de conclusie die is getrokken in het kader van de doelmatigheid en de doeltreffendheid, dan is spreekster heel blij met de uitkomst dat die projecten tot een goed resultaat hebben geleid doordat de provincie zich extra heeft ingezet. Dat kan, mag en moet de provincie op haar conto schrijven. Daar waar het in beperkte mate om inzet en betrokkenheid gaat, is er minder resultaat bereikt. Waar heeft dat mee te maken? Door het niet obstakelvrij zijn van een project is enorme vertraging opgetreden. De hoofdaanbeveling van het rapport is dan ook zo dat de provincie de keuze van projecten zodanig moet doen dat een project obstakelvrij is. Dat zou een keuze kunnen zijn, maar het is een bewuste keuze geweest van het vorige college om via een programmaliijn met MOP's te gaan werken en niet met specifieke projecten. Dat waren programma's, zoals het Vledder in Meppel, waar het er aanvankelijk heel goed uitzag. De conjunctuur was hoog, de economie scoorde goed, dus iedereen dacht dat hier snel werd gehandeld. Dat is niet gebeurd, maar de provincie heeft er wel adequaat op gereageerd. De provincie kan echter samen met de gemeenten proberen om partijen bijeen te brengen, maar heeft niet de macht, kracht en verantwoordelijkheid om dat eigenhandig te doen, want dat is de taak en de verantwoordelijkheid van de gemeenten en dat moet ook zo blijven. Dat is wel een van de redenen waarom dat niet snel van de grond is getrokken. In Assen ging het om een soortgelijk, gebiedsgericht project, maar daar waren de plannen in een dusdanig stadium dat ook de marktpartijen klaarstonden. Daar werd dan ook wel aan de slag gegaan en dat is heel voortvarend aangepakt. Er worden verschillende aanbevelingen gedaan. Ten aanzien van de aanbeveling om het obstakelvrij te maken, heeft het college bewust gekozen voor programmameenten en een gebiedsgerichte aanpak. Had het college dit niet gedaan, dan verzekert spreekster dat er bijvoorbeeld bij het Vledder te Meppel tot op heden nog niets was gebeurd. Nu is bekend dat de Kompasvraag gereed is, dat daar het nodige gebeurt, dat de aanbesteding nu is afgerond en het project van start kan.

De heer SMIDT merkt op dat het vorige college heeft gekozen voor programmaliijnen op basis van MOP's. Wat het huidige college doet is vrijwel hetzelfde. Zit daar dan geen verschil tussen?

Mevrouw HAARSMA antwoordt ontkennend. De heer Smidt is er zelf bij geweest toen er een eindverantwoording van de eerste MOP's tot stand is gekomen en daar heeft het college gekozen voor de doorgaande lijn om te blijven bij de MOP's en de programmameenten. Tijdens de eerste periode van het ISV heeft het nieuwe college gekozen voor een nieuwe programmalijn Stedelijke ontwikkeling en in het kader daarvan heeft dit college gezegd om te proberen zoveel mogelijk in te schuiven en te anticiperen op het ISV. Daar waar verbindingen kunnen worden gelegd zal het college dat doen, sterker nog, proactief zullen verbindingen samen met gemeenten worden opgepakt om juist de programma's voortvarender aan te pakken. Wat dat betreft heeft dat elkaar gekruist. Dat is ook de reden dat het college niet de aanbeveling overneemt van de onderzoeker om alleen met projecten aan de slag te gaan, want het college heeft de keuze gemaakt om dat juist niet te doen. Er wordt ook een voorstel gedaan om de jaarlijkse uitbetaling op te schorten, Daar is nooit bij stilgestaan, noch door het vorige college, noch door het huidige college. Het college wil daarover nadenken, maar aan de andere kant verdient ook de eerlijkheid het om te zeggen waar het uiteindelijk over gaat, want het gaat niet over grote substantiële bedragen. Ook daar moet het college voorzichtig in zijn, zodat gemeenten wel bij de les worden gehouden en gemotiveerd blijven. Het zou kunnen zijn dat als het college waarneemt dat er in een gemeente een gigantische stagnatie is, dit het overwegen waard is. Dat laat het college nog in het midden en wordt momenteel onderzocht. De multiplier is belangrijk, maar de heer Slagter wees er ook al op dat bij sommige programmaonderdelen het effect minimaal zal zijn, maar aan de andere kant is het heel belangrijk om vooral de doelstelling te halen en als het college die doelstelling wil halen, hoe wordt de leefbaarheid in een wijk dan gemeten? Spreekster noemt als voorbeeld de wijk Krakeel. Hoogeveen komt in het rapport slecht naar voren, maar het is maar net hoe dit wordt bekeken. Het is niet de provincie die tot die conclusie komt, maar de onderzoeker. Als nu wordt gekeken naar het effect in Krakeel in Hoogeveen en het probleem dat zich in Hoogeveen heeft voorgedaan, dan wordt nu vooral de vinger gelegd bij het feit dat de provincie eerder had moeten ingrijpen bij de gemeente Hoogeveen en de woningbouwcorporatie bij de les had moeten betrekken. Daarover kan echter van mening worden verschild, want het effect zal nu zodanig zijn dat door het conflict dat er met de woningbouwcorporatie was, er veel meer is geïnvesteerd door de corporatie in de wijk dan aanvankelijk de bedoeling was. Dat moet natuurlijk wel worden meegenomen, maar is nooit onderzocht. Het rapport is dus zeer selectief geweest op de vier projecten, maar op de langere termijn beschouwd heeft dit alleen maar winst opgeleverd. Er zitten dus veel meer kanten aan de medaille dan alleen maar die aanbevelingen. De uitkomst van dit rapport lag er en natuurlijk heeft daarover een persconferentie plaatsgevonden. Voorafgaand dat het in de publiciteit kwam heeft spreekster hier met de vier bestuurders van de gemeenten over gesproken. Er komen vier gemeenten in beeld en deze hebben recht om te weten hoe de provincie tegen hen aankijkt. Spreekster heeft neergelegd wat de uitkomst van het rapport is. De bestuurders hebben aangegeven dat zij het jammer vinden dat niet met hen is gesproken, want er is alleen ambtelijk contact geweest. Dat laatste is een bewuste keuze geweest. De gemeentebestuurders waren het met de conclusie ook niet eens en dat was jammer. Het resultaat is wel geweest dat er in Hoogeveen een heel positief verhaal van de bevolking over Krakeel breed uitgemeten in de Hoogeveense Courant heeft gestaan, waar de strekking van was dat werd afgevraagd waar de provincie het over had, gezien datgene wat in die wijk tot stand is gekomen. Spreekster geeft aan dat het niet alleen kommer en kwel is als het om de desbetreffende gemeenten gaat. Op pagina 64 of pagina 65 staat dat Emmen maar beperkt heeft bijgedragen. Niet moet worden vergeten dat Emmen een rechtstreekse gemeente is. De provincie zou, indien er een vergadering van de Provinciale Commissie voor Stedelijke Vernieuwing en Wonen (PCSW) is en er met de programmameenten wordt gesproken over de programma's, daar Emmen ook bij moeten betrekken. Die aanbeveling is dan ook een goed punt, want als het gaat om de stedelijke ontwikkeling in Emmen, de herstructurering en Emmen Revisited, dan scoort dat landelijk fantastisch en zijn dit voorbeelden pur sang om aan te wijzen hoe stedelijke ontwikkeling vorm zou moeten krijgen. Zij denkt dan ook dat daar meer gebruik van zal moeten worden gemaakt Verder wil zij er de programmalijn Stad bij betrekken. Overall door het rapport klinkt door dat de vraag is wat er met deze programmalijn mee is gedaan. In

2003 is dit programma tot stand gekomen en het college is voortvarend aan de slag met de bestuurlijke gesprekken met de vijf steden. Voor alle vijf steden is door de provincie een programma gemaakt, wat ook bestuurlijk is geaccordeerd en alle punten die in dit rapport staan genoemd zijn onderdeel van gesprek tijdens de besprekingen die worden gevoerd met de gemeente met betrekking tot de stedelijke ontwikkeling. Dat had het college dus al gedaan door dit tussentijds op te pakken. Gemeenten hebben ook de moeite net verantwoording achteraf, want dat is een hele klus. Ook daarvan heeft de provincie gezegd dat dit misschien een te grote druk op de gemeenten legt, maar wat betreft de capaciteit en de deskundigheid van de gemeenten heeft de provincie gezegd dat er gekeken zal worden hoe gemeenten daarbij ondersteund kunnen worden. Dat zijn allemaal zaken die bij de verantwoording ISV-I zijn gerapporteerd en die zijn aangepakt en opgepakt. En dat is met de desbetreffende gemeenten besproken. Het college is blij met dit rapport. Dit rapport en de eindverantwoording voor ISV-I hebben elkaar voorts gekruist, maar desalniettemin neemt het college de zaken ter harte die nu ook genoemd zijn en waar het college nog iets mee kan.

TWEEDE TERMIJN

De heer PETERS is het nog niet duidelijk welke aanbevelingen welke het college nu wel en niet overneemt. De gedeputeerde zegt namelijk hetzelfde als in de brief, namelijk dat er veel aanknopingspunten zijn. Verder wordt één aanbeveling niet overgenomen, maar wat gebeurt er met die andere? Welke criteria hanteert het college om iets programmameente of projectgemeente te laten worden?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat vanaf 2000 al bewust is gekozen voor deze vier programmameenten. Daar is in 2004 niet van afgeweken, Nu zit de gang erin en de boel staat op de rails. Hier en daar zijn aanpassingen tot stand gekomen, dus nu moet de provincie eigenlijk de vruchten gaan plukken en niet zeggen dat er gestopt moet worden omdat er alleen maar met projecten wordt gewerkt. Daar heeft de provincie niet voor gekozen en deze vier gemeenten houdt de provincie als programmameenten intact. De programmameenten hebben een totaal programma en als het gaat om de aanbevelingen dan neemt het college de aanbeveling over de multiplier niet over en wordt ook niet ingestemd met het idee dat een project binnen een programma obstakelvrij moet zijn alvorens het ergens voor in aanmerking komt. Dat neemt het college niet over en van alle andere zaken heeft zij gezegd dat als het gaat om innen of minder verstrekken van geld, dan wil het college dit wel bekijken want dat heeft het college nog nooit overwogen. Over dat leerpunt moet worden nagedacht.

De heer PETERS merkt op dat het college schrijft dat in overleg met de gemeenten opnieuw zal worden overwogen of gemeenten via het programma of via de projectlijn worden gefinancierd. Dat is de laatste zin van deze brief en dat geeft aan dat er weinig keuzemogelijkheden zijn. Hoe luiden dan de bijbehorende motieven?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat zij die brief er niet bij heeft, maar er is één beleid en er zijn vier programmameenten en daar gaat het college mee verder. In de brief gaat het over ISV-III en dan is het inmiddels 2010. Zij is niet zo brutaal om dit nu al voor het jaar 2010 te besluiten, want dat lijkt spreekster niet logisch. Het gaat nu over de tweede ISV-tranche en bij de derde ISV-tranche zal moeten worden gekeken of een en ander moet worden bijgesteld, maar daar gaat zij het nu nog niet over hebben. De criteria die zij daarbij zal hanteren, weet zij ook nog niet. Dit kan ook pas worden beoordeeld als spreekster weet waarom ISV-II beter of slechter is en waarom een project wel of niet tot stand is gekomen. Dat lijkt haar voor de hand liggend.

De heer LANGENKAMP vraagt wat er nu in Assen precies beter is gegaan dan in Meppel. Spreker begrijpt dat in Assen de gemeente veel heeft gedaan en marktpartijen geld hebben gestopt in bodemsanering. Wat is daarin de rol van de provincie geweest?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat het plan van de gemeente Assen al veel verder was, en dus al obstakelvrij. De mensen van het ISV-project van de provincie en de gemeenten werken dan heel nauw samen om te kijken hoe zo snel mogelijk aan de slag kan worden gegaan. Dat is daar inderdaad gebeurd. Dat programma in Assen was dus al kant en klaar en dat was in Meppel niet het geval. Verder waren er in Meppel nog geen partijen die wensten te investeren op dat moment in bijvoorbeeld het Vledder. De vraag is daarbij of de provincie daar niet wat meer bovenop had moeten zitten, maar daar zit ook een interpretatieverschil in, want bestuurlijk wordt daar anders over gedacht dan ambtelijk, terwijl er bestuurlijk ook niet over gesproken is. Dat betekent dat zij dit ook voor lief moet nemen. Het is verder heel vanzelfsprekend dat de bestuurder de trekker is van ISV. Bij een vergadering van de PCSW is de bestuurder verantwoordelijk en niet de ambtenaar, maar de ambtenaar is in het kader van het onderzoek ondervraagd en niet de bestuurder. Het rapport is gemaakt door een onderzoeksbureau en niet door de provincie en de onderzoeker heeft een bewuste keuze gemaakt om op deze manier dit onderzoek te doen. Het college heeft wel het onderzoeksprogramma vastgesteld, maar is niet betrokken bij welke vragen dan ook. Dat is volledig de verantwoordelijkheid van de onderzoeker. Dat wil niet zeggen dat het college niet heel veel leert van dit rapport, wat betekent dat het college datgene gebruikt wat het heeft geleerd van het rapport.

De heer SLAGTER constateert dat alleen de vier projecten zijn onderzocht en niet de MOP's. Volgens spreker kan het een niet los van het ander worden gezien. Juist doordat de provincie de gemeenten de verplichting heeft opgelegd om die MOP's samen te stellen, heeft dit behoorlijke invloed gehad op de vertraging van de projecten. Positief vindt hij dat het college blijft kiezen voor gebiedsgerichte aanpak en voor integraliteit. Hij is dan ook geen voorstander van het straffen via financiële correcties en evenmin voorstander van het al dan niet goedkeuren door de provincie van aparte projecten. Dit laatste is namelijk een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Het multipliereffect is bij stedelijke ontwikkeling heel erg belangrijk en in Hoogeveen zijn er twee grote deelplannen, te weten Schoonvelde en Krakeel. Bij Schoonvelde gaat het om het opknappen van de wijk zonder dat daaraan sociale verbanden zijn gekoppeld. Dat is stadsvernieuwing zonder dat er maatschappelijke effecten zijn. Dat ligt ook aan de woningstichting, want bij de een is sprake van een heel andere woningstichting dan de ander. Wanneer dan de partner in de vorm van de woningstichting nog niet zover is, komt de gemeente in de knoei. Bij doelmatigheid en rechtmatigheid gaat het erom dat er een plan is dat op een bepaalde datum kan worden uitgevoerd en het bijbehorende geld moet dan ook zijn besteed. Dat is niet gebeurd, maar de uitvoering van Schoonvelde is op zich heel goed gebeurd, alleen hebben de bewoners alleen een nieuwe straat en nieuwe gevels gekregen. Een brede school en dergelijke zaken zijn echter niet meegenomen. Dat is heel jammer. Dat gebeurt in Krakeel wel en de multiplier aldaar is een voorbeeld voor heel Drenthe. Ouderen, jongeren, onderwijs en welzijn worden allemaal in dit project meegenomen. Gemeenten zijn er eigenlijk niet op ingericht om integraal beleid op te stellen. Dat heeft in Hoogeveen ook heel erg gespeeld, want daar is eerst de gemeentelijke organisatie omgebouwd, is een speciale projectorganisatie opgericht en vervolgens gingen de projecten pas lopen. Wanneer de zaak dus stagneert vindt dat vaak voor een groot deel zijn oorzaak in de gemeentelijke organisatie. In Coevorden en Meppel bestaan dezelfde problemen, dus het blijft toch een zaak van moeizaam ontwikkelen. Om de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie te stimuleren, kan de provincie een heel belangrijke taak hebben, aangezien de provinciale expertise op het gebied van programmaontwikkeling ver gevorderd is. Als het gaat om kennisoverdracht kan de provincie dan ook veel betekenen voor de gemeenten.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de vraag of gemeenten integraal genoeg werken, bij uitstek de reden is voor de provincie om de stedelijke ontwikkeling te gebruiken om het integraal werken van gemeenten goed vorm en inhoud te geven. Bij gebiedsgericht werken is dat namelijk een must en daarop legt de provincie ook het accent. Als de heer Slagter zegt dat de projecten niet kunnen worden losgekoppeld van de MOP's, dan is spreekster het daar volledig mee eens. Het is echter veel simpeler en gemakkelijker om projecten te monitoren als een uitvoerig MOP wordt gemonitord. Dat is dan ook wat nu voorligt en dan doet de provincie de gemeenten geen recht als er wordt gezegd dat twee gemeenten het wel goed doen en anderen het slecht doen. In dat geval kan namelijk niet worden gezegd dat de

MOP's van de gemeenten niet adequaat zijn, want er wordt dan één project uitgelicht en daarmee wordt dan een geheel MOP mee beoordeeld. Dat kan niet. De monitoring van één project is dan ook veel simpeler. Het verhaal is ook genuanceerder dan het in dit rapport voorligt.

14. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 19:35 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 8 maart 2006.

,voorzitter

,commissiegriffier

TOEZEGGINGEN

Geen.

HW